БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 295 (19.966). • 1987 йил 27 декабрь, якшанба • Баҳоси 3 тийин.

ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТЛАРИНИНГ ПЛЕНУМЛАРИ

◆ **САМАРҚАНД**

26 декабрь куни область партия комитетининг пленуми бўлиб ўтди. Унда область партия комитети бюросининг қайта қуриш янги босқичининг асосий йўналишлари — КПСС XXVII съезди талаблари асосида бутун ижтимоий турмушни демократиялаш ва туб иқтисодий ислоҳот ўтказилишини таъминлаш тўғрисидаги ҳисоботи кўриб чиқилди. Область партия комитетининг биринчи секретари Н. Р. Ражабов доклад қилди.

Пленумда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Р. Н. Нишонов нутқ сўзлади.

Пленум ишида КПСС Марказий Комитетининг масъул ходимлари М. В. Барбарич, Л. Д. Шишов қатнашдилар.

◆ **АНДИЖОН**

26 декабрь куни область партия комитетининг бўлиб ўтган пленумида КПСС XXVII съезди талаблари асосида қайта қуришга раҳбарлик қилиш тўғрисида область партия комитети бюросининг ҳисоботи муҳокама қилинди. Андижон область партия комитетининг биринчи секретари М. М. Орипжонов доклад қилди.

Пленумда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари В. Н. Лобко нутқ сўзлади.

◆ **ФАРҒОНА**

26 декабрь куни область партия комитети пленуми бўлиб ўтди. Пленум қатнашчилари обком биринчи секретари Ҳ. Умаровнинг КПСС XXVII съезди талаблари асосида қайта қуришга раҳбарлик қилиш борасида область партия комитети бюросининг фаолияти тўғрисидаги докладини муҳокама қилдилар.

Пленумда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари М. Ҳ. Холмуҳамедов нутқ сўзлади.

◆ **ЖИЗЗАХ**

26 декабрь куни область партия комитетининг бўлиб ўтган пленуми қатнашчилари КПСС XXVII съезди талаблари асосида қайта қуришга раҳбарлик қилиш борасида область партия комитети бюросининг иши тўғрисидаги ҳисоботни муҳокама этдилар. Обкомнинг биринчи секретари И. С. Умаров доклад қилди.

◆ **НАМАНГАН**

26 декабрь куни бўлиб ўтган область партия комитети бюросининг КПСС XXVII съезди қарорлари асосида қайта қуришга раҳбарлиги хусусидаги ҳисоботи муҳокама қилинди. Қилинган ишларнинг натижалари ҳақида область партия комитетининг биринчи секретари Б. А. Алламуродов, бюронинг бошқа аъзолари гапириб бердилар.

Пленумда Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг раиси Ҳ. Алимова, КПСС Марказий Комитетининг масъул ходими М. Л. Ишков нутқ сўзладилар.

◆ **ТЕРМИЗ**

26 декабрь куни бўлиб ўтган Сурхондарё область партия комитетининг пленумида қайта қуришга раҳбарлик қилиш соҳасида қилинган ишлар ҳақида обком бюросининг ҳисоботи муҳокама қилинди. Обкомнинг биринчи секретари С. Мамарасулов доклад қилди.

Пленумда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Ташкилий-партиявий ишлар бўлимининг мудири П. В. Догонкин нутқ сўзлади.

Пленум ишида КПСС Марказий Комитетининг масъул ходими В. Д. Ткаченко қатнашди.

◆ **УРГАНЧ**

26 декабрь куни бўлиб ўтган Хоразм область партия комитетининг пленумида область партия комитети бюросининг қайта қуришга раҳбарликка оид иши ҳақидаги ҳисоботи муҳокама қилинди. Обкомнинг биринчи секретари М. М. Мирқосимов доклад қилди.

Пленумда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, республика Давлат агросаноат комитетининг раиси И. Ҳ. Жўрабеков нутқ сўзлади.

Пленум ишида КПСС Марказий Комитетининг масъул ходимлари В. Н. Ковалев, А. С. Терехов қатнашдилар.

(ЎзТАГ).

Экономикани қайта қуришнинг асосий принциплари:

Мустақиллик. Ташаббус. Интизом

Халқ хўжалигини бошқаришнинг иқтисодий методларига ўтишга, 1988 йилнинг биринчи январидан кучга кирадиган янги иқтисодий қонун шароитида ишлашга қандай ҳозирлик кўрдик?

Мана шу масала 25 декабрь куни Тошкентда бўлиб ўтган республика семинар-кенгаши қатнашчиларининг диққат марказида бўлди. Кенгашда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Госпланининг масъул ходимлари, область партия комитетларининг секретарлари, область ижроия комитетлари раисларининг саноат ва транспорт масалалари билан шуғулланувчи ўринбосарлари ҳамда бўлим мудирлари, республика министрликлари ва идораларининг раҳбарлари, 1 январдан бошлаб ўз харажатларини ўзи қоплашга ҳамда ўзини-ўзи пул билан таъминлашга ўтказиладиган Ўзбекистондаги энг катта бирлашмалар ҳамда корхоналарнинг раҳбарлари ва партия ташкилотларининг секретарлари қатнашдилар. Кенгашни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари М. Ҳ. Холмуҳамедов очди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. П. Анишчев, СССР Давлат нархлар комитети раисининг биринчи ўринбосари А. Н. Комин, Лихачев номидаги ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директорининг ўринбосари А. И. Бужинский, Сурхондарё область партия комитетининг биринчи секретари С. М. Мамарасулов, «Средазхиммаш» ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директорининг ўринбосари В. Ф. Поправко, Ўзбекистон ССР Госплани раисининг ўринбосари И. В. Чиргадзе, Ўзбекистон ССР Госснабининг раиси Т. Я. Шарипов, СССР Давлат банки Ўзбекистон республика банки правлениесининг раиси Ш. Ё. Ёқубов кенгашда нутқ сўзладилар.

Бўлиб ўтган қизғин музокара чоғидаги нутқларда Ўзбекистон экономикасининг ўзини-ўзи маблағ билан таъминлаш ва ўз харажатларини ўзи қоплаш шароитида ишлашга тайёрлик даражаси таҳлил этилди, бунда ҳозирдаёқ тўпланган тажрибадан келтирилган мисоллар алоҳида қизиқиш уйғотди. Эскирган идоравий ёндашувларни қатъиян бартараф этиш, меҳнат коллективларига иқтисодий жиҳатдан асосланмаган топшириқларни тиқиштиришнинг ўзбошимчалик усулларидан воз кечиш, планлар ва материал-техника таъминотини ишлаб чиқиш практикасини такомиллаштириш, молиявий интизомни мустаҳкамлаш, шартнома мажбуриятларига қатъий риоя этишдан иборат ҳал этилиши кечиктириб бўлмайдиган бир қанча проблемалар ўртага қўйилди. Тўла хўжалик ҳисоби ва ўзини-ўзи маблағ билан таъминлашга ўтаётган меҳнат коллективларининг ўзида янги қонунда берилган кўпгина имкониятлар ва ҳуқуқлардан фойдаланишга ҳамон тайёр эмасликлари айтиб ўтилди. Бу «давлат буюртмалари портфели»ни комплектлаш ҳамда мамлакатдаги ва чет эллардаги харидорлар билан бевосита алоқаларни йўлга қўйиш, моддий ресурслар билан таъминлаш ҳамда ишлаб чиқариш ва социал-маиший соҳани ривожлантириш ва хўжалик фаолиятининг бошқа йўналишлари учун олинган даромаддан фойдаланишга тааллуқлидир.

Семинар-кенгашда таъкидлаб ўтилганидек, қувватларни иш билан тўла таъминлашни ошириш ҳисобига ишлаб чиқаришни техника билан қайта жиҳозлаш, фонд самарадорлигини ошириш, интенсивлаш проблемалари ҳозир, айниқса, ўткир бўлиб турибди. Корхоналарда иқтисодий хизматларни изчил мустаҳкамлаш зарур. Эндиликда бундай хизматларнинг роли беқиёс даражада ортиб бормоқда. Кенг ошкоралик, цехлар, участкалар ва бригадалар коллективларига таяниш, меҳнаткашлар таклифларини чуқур таҳлил этиш, бирлашмалар ва корхоналарнинг ички ҳаётида хўжалик ҳисоби асосларини мустаҳкамлаш йўли билангина ўтиш даври қийинчиликларини бартараф этиш мумкин.

Семинар-кенгаш қатнашчилари тавсиялар қабул қилдилар. Бу тавсияларнинг амалга оширилиши хўжалик юритишнинг янги шароитида меҳнат коллективларининг нормал фаолиятини таъминлаб, саноат, қурилиш, қишлоқ хўжалиги ва республика экономикаси бошқа тармоқлари ишининг самарадорлигини оширишга қўшимча омил бағишлайди.

Семинар-кенгашда Ўзбекистон ССР Давлат хавфсизлиги комитетининг раиси В. А. Головин, Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Б. Ф. Сатин, КПСС Марказий Комитети бўлими мудирининг ўринбосари М. В. Барбарич иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

● *Партия турмуши: ҳисобот йиғилишларида*

СИРДАРЁ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИ ПЛЕНУМИДАН

Пленум бошланишига бироз қолганда биз область партия комитетининг айрим бюро аъзолари билан суҳбатлашдик. Улар асосан бир фикрни: бугун ўз фаолиятларига қандай баҳо берилишидан қатъи назар, у принципиал баҳо бўлиши ва ушбу пленум область партия комитети ҳаётида муҳим воқеа бўлиб қолишини таъкидлашди.

Ҳақиқатан ҳам, пленум бошланишиданоқ унга пухта ҳозирлик кўрилгани маълум бўлди. Пленум қатнашчилари область партия комитети бюроси ҳар бир аъзосининг қайта қуришга раҳбарлик фаолиятини эришилган ютуқлар ва йўл қўйилган камчиликлар билан боғлаган ҳолда ошкора таҳлил этишди. Область партия комитетининг биринчи секретари А. Клепиковнинг ҳисобот докладида таъкидланганидек, областда икки йил давомида муайян ютуқларга эришилди. Партия комитетларининг иш услубида танқид ва ўз-ўзини танқид, ошкоралик, коллегиаллик ва демократия принциплари қарор топа бошлади.

Жойларга юборилаётган турли комиссиялар ва кўрсатмалар кескин камайиб, ишлаб чиқариш ва социал масалаларни мустақил ҳал этишда меҳнат коллективларининг роли ошди. Натижада кейинги икки йилда меҳнат унумдорлиги ва маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми 7 процент кўпайди. Қурилиш-монтаж ишларининг таннархи 85 процент арзонлашиб, ўтган йилдан бошлаб бу соҳа фойдали тармоққа айланди. Иш вақтининг йўқотилиши 1,5 баравар, кадрлар қўнимсизлиги эса 2 баравар камайди.

Бироқ докладда область партия комитети бюроси олдида ўз ечимини кутаётган кўп муаммолар турганлиги ҳам алоҳида таъкидланди. Айрим партия комитетларининг иш услубида ўзибўларчилик, сўз билан ишнинг бир жойдан чиқмаслиги, буйруқбозлик тўла барҳам топмаган. Баъзи раҳбарлар ва мутахассислар хўжалик юритишнинг илғор усулларини суст ўзлаштирмоқдалар. Бу ишлаб чиқаришга салбий таъсир этяпти. Область корхоналарининг учдан бир қисми мунтазам равишда план ва шартнома мажбуриятларини бажармаётир. Ўтган йилнинг ўзида брак ва ортиқча харажатлар туфайли тўққиз миллион сўм зарар кўрилди. Булар область партия комитети бюросининг кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш, тарбиялаш ҳамда ишни ташкил этишдаги камчиликлари оқибатида рўй бермоқда.

Область партия комитети бюроси қишлоқ хўжалик соҳасидаги фаолиятини тубдан қайта қуриши лозим, деб таъкидланди пленумда. Икки йилдан буён пахта етиштириш плани барбод берилмоқда. Бу йил 60 дан ортиқ хўжалик пахта тайёрлаш, жами хўжаликларнинг учдан бир қисми эса мева, сабзавот, дон, 25 та хўжалик гўшт, 18 та хўжалик сут етиштириш планини бажармади. 9 хўжалик ва «Голодностепстрой»нинг 11-бошқармаси йилни зарар билан якунламоқда. Бу борада жиддий ўзгариш ясаш учун область партия комитети бюроси аъзоси Ю. Йўлдошев ва область агросаноат комитети раиси М. Долгий фаолиятида қатъият етишмаяпти.

Умуман, қишлоқ хўжалик, саноат ва қурилиш экономикасини мустаҳкамлаш ҳамда инсон омилини фаоллаштириш ишларида қатор камчиликлар бор. Музокарада сўзга чиққан Гулистон районидаги «Ўзбекистон» колхозининг бригада бошлиғи М. Суярова, Ворошилов район партия комитетининг иккинчи секретари А. Самойличенко, «Сирдарьяводстрой» трестининг 3-механизациялашган кўчма колонна бульдозерчиси И. Воитовлар область партия комитети бюросининг бу борадаги фаолиятини кескин танқид қилишди. Шу билан бирга улар область партия комитети бюроси ишидаги ижобий натижаларни ҳам четлаб ўтишгани йўқ. Бюро фаолиятида ошкоралик, конкретлилик қарор топаётгани, қоғозбозлик камайиб, бюро аъзолари меҳнат коллективларида тез-тез бўлаётгани таъкидланди.

— Тўғри, бюро аъзолари хўжаликларга тез-тез чиқиб туришади, — деди Сирдарё район партия комитетининг биринчи секретари М. Ибодуллаев. — Лекин у кутилган самара бераётгани йўқ. Негаки, область партия комитети бюроси аъзолари амалий ёрдам беришдан кўра кўпроқ камчиликлар қидириш ва кўрсатмалар бериш билан банд бўлишяпти. Масалан, бу йил область агросаноат комитети мустақил ишлашимизга халақит берди. Натижада дефолиация эрта ўтказилиб, 15—20 процент ҳосил бой берилди. Бундан ташқари, область партия комитети хўжалик, савдо, ҳатто темир-терсак топшириш ишларини ҳам район партия комитетидан талаб қилади. Мен область партия комитети бюроси фаолиятидаги мана шу камчиликларни эътиборга олиб, унинг қайта қуришга раҳбарлик борасидаги ишини етарли эмас, деб баҳоланишини таклиф этаман.

Умуман, музокарада сўзга чиққан бошқа нотиқлар ҳам обком бюроси фаолиятига мана шундай баҳо беришди. Бу бежиз эмас. Область аҳолисининг турмуш маданияти ва фаровонлигини ошириш долзарб муаммолигича қолмоқда. Айниқса, Меҳнатобод, Ильич, Оқолтин ва Ховос районларининг чўл зонасидаги совхозларда яшаётган аҳоли учун оддий шароит ҳам яратилмаган. Бу районларнинг кўплаб аҳоли пунктларига ичимлик суви бир неча йилдан буён ташиб келтирилмоқда.

— Мен йигирма йилдан буён бир ташкилотда меҳнат қилиб келяпман, — деди Гулистон шаҳридаги 7-трест бригадаси бошлиғи Н. Евтеев. — Бироқ шу давр ичида трестда 23 раҳбар алмашди. Буларнинг бирортасига ҳам мустақил ишлаш учун имконият яратилмади. Бу ҳол ҳозир ҳам давом этмоқда. Раҳбар кадрларнинг қўнимсизлиги умумий ишга фақат зарар келтиряпти, холос.

ПРИНЦИПИАЛ БАҲО

Партия комитети бюросининг ҳар бир аъзоси конкрет иш участкаси учун масъулдир. Область партия комитетининг иш услуби ҳам айнан мана шу кишиларнинг фаолиятида ўз аксини топади. Умуман, уларнинг ташаббуси ва фаоллигига кўп нарса боғлиқ. Коммунистлар улардан аниқ йўналиш ва амалий ёрдам кутишади. Пленум қатнашчилари ишга мана шу нуқтаи назардан ёндашиб, айрим бюро аъзоларининг қайта қуришга раҳбарлик борасидаги фаолиятини қаттиқ танқид қилишди.

— Область партия комитетининг идеология бўйича секретари С. Давлатова мактабларда камдан-кам бўлади, — деди Оқолтин районидаги 3-ўрта мактаб ўқитувчиси К. Исмоилова. — Ҳолбуки, мактаблар, ўқув муассасалари ишини ҳам тубдан қайта қуриш вақти аллақачон етган. Рус тилини ўқитишни яхшилаш ҳақида кўп гапириляпти-ю, бироқ амалий иш кам бўляпти. Бу соҳада малакали кадрлар етишмаяпти. Гидромелиорация ва қишлоқ хўжалик техникумларини битирган кадрларнинг ярмидан кўпроғи ўз мутахассислиги бўйича ишламаяптилар. Шундай экан, давлат маблағини ўринсиз сарфлашдан нима фойда?

Шунингдек, пленумда область партия комитетининг секретарлари Б. Маҳмудов ва Ю. Йўлдошевлар фаолиятига ҳам танқидий баҳо берилди. Уларнинг кадрлар билан ишлашда жиддий нуқсонларга йўл қўяётганлиги қайд этилди.

Пленумда кадрлар билан ишлаш ва уларнинг масъулиятини кучайтиришда бир қатор тадбирлар амалга оширилгани таъкидланди. Икки йил давомида 70 га яқин истиқболли кадр олий партия мактабларига ўқишга юборилди. Қардош республикаларнинг партия комитетларида олти нафар партия ходими малака оширяпти. Лекин кадрлар сиёсатини янада такомиллаштириш, бунинг учун демократия ва ошкоралик принципларидан кенг фойдаланиш лозим.

Пленумда партия ташкилотларида бўлиб ўтган ҳисобот йиғилишларида билдирилган танқидий фикр-мулоҳазалар ва таклифларни умумлаштириш, ишга жорий этиш тадбирларини белгилаш зарурлиги алоҳида қайд этилди.

Область партия комитети бюроси қайта қуриш борасида ҳали кўп ишларни амалга ошириши лозимлиги таъкидланди. Пленум область партия комитети бюросининг қайта қуришга раҳбарлик борасидаги фаолиятини етарли эмас, деб баҳолади.

Пленумда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари В. Огарок нутқ сўзлади.

Пленум муҳокама этилган масала юзасидан қарор қабул қилди.

Пленум ишида КПСС Марказий Комитетининг масъул ходими Н. Кузнецов қатнашди.

А. МАДАТОВ,
Ҳ. ХАЛИЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми партия органларида кўп йил самарали ишлаганлиги учун ва туғилган кунига олтмиш йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон Компартияси Конимех район комитети биринчи секретари ўртоқ Андрей Саркисович Петросянни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

«УЗПТИЦЕПРОМ»: РЕАЛЛИК ВА ИСТИҚБОЛЛАР

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ДОИМИЙ КОМИССИЯСИНИНГ МАЖЛИСИДАН

Ўзбекистон ССР Олий Совети агросаноат комплекси доимий комиссиясининг мажлисида «Узптицепром» республика бирлашмасининг корхоналарида қайта қуриш қандай бораётганлиги муҳокама қилинди. Мажлис депутат М. М. Мирзаев раислигида ўтди.

Кейинги вақтларда бирлашма ўз фаолиятини яхшилаганлиги шубҳасиз. Ҳозир «Узптицепром»га турли йўналишдаги 74 та корхона: тухум ва гўшт етиштиришга, наслдор паррандалар етиштиришга ихтисослаштирилган корхоналар ва паррандачилик фабрикалари киради. Гўшт етиштиришга мўлжалланган корхоналарнинг қувватлари эллик ярим миллионтага яқин — яъни, 1981 йилга нисбатан 3,7 баравар кўп бройлер боқишга мўлжалланган. Шу давр ичида тухум етиштириш қарийб 50 процент, гўшт етиштириш икки ҳиссадан кўпроқ ортди. Бирлашма меҳнатчилари беш йилликнинг иккинчи йилида ҳам муваффақиятли ишладилар.

Бу ерда наслчилик ишига кўп эътибор берилмоқда. Мамлакатнинг бошқа районларидан наслдор товуқларнинг тухумларини келтириш анча камайтирилди. Бироқ шунга қарамай тармоқда гўшт ва тухум етиштиришни янада кўпайтириш учун резервлар ҳали кўплигини депутатлар таъкидлаб ўтишди. Озиқ-овқат программасининг муҳим вазифаларини ҳал этиш пайсалга солинмоқда. Сарфланган катта маблағлар ҳозирча дуруст самара бермаяпти.

Чунончи, 1981—1986 йилларда паррандачилик фабрикаларининг қувватларидан атиги 52—66 процент фойдаланилди. Шунинг оқибатида олтмиш беш минг тонна гўшт, бир миллиард донадан кўпроқ тухум олинмай қолди. Бу аҳвол ҳозир ҳам давом этмоқда.

Хўш, бу камчиликларнинг асосий сабаблари нималардан иборат? Энг муҳим сабаб шуки, паррандаларнинг маҳсулдорлиги паст, уларнинг суткалик семириши кам, шунинг оқибатида кўпгина паррандачилик фабрикалари планларни бажармаяпти, селекция иши яхши йўлга қўйилмаган. Зоотехника ва ветеринария режимига кам эътибор берилмоқда. Кейинги икки йилнинг ўзида бирлашма хўжаликларида 48,4 миллионта парранда нобуд бўлди. Бундан 79 миллион сўм зарар кўрилди.

Бу соҳада Каттақўрғон, Нукус, Янгийўл бройлер, Урганч паррандачилик фабрикалари, Тошкент паррандачилик бирлашмаси «биринчиликни» қўлдан бермай келмоқдалар.

Парранда боқиш рационларида катта янглишишларга йўл қўйилди, озуқа доимо ортиқча сарфланмоқда, деб таъкидлашди депутатлар Н. И. Гусаков, А. Ф. Клепиков, А. А. Логачев, В. И. Плетнев, Т. М. Юхно, А. И. Эркабоев. Бунга кўп жиҳатдан омборлар ва цехларнинг йўқлиги сабаб бўлмоқда. Шунинг оқибатида яна салкам 14 миллион сўм зарар кўрилди.

Тармоқда ҳамон экстенсив ривожланиш йўлига зўр берилмоқда, ишлаб чиқариш объектлари, уй-жой ва социал маданий-маиший объектлар қурилишида номутаносибликка йўл қўйилмоқда. Масалан, Жалолқудуқ фабрикасининг биринчи навбати қуриб битказилган бўлса ҳам, поселкада болалар боғчаси, мактаб, ошхона, клуб йўқ, уй-жой мутлақо етишмаяпти. Республиканинг бошқа областларида ҳам мана шундай аҳвол вужудга келди. Бунда инвестиция сиёсатини шу пайтга қадар КПСС XXVII съезди талабларига мувофиқ қайта қуриб олмаган «Узптицепром» раҳбарларининг ўзлари айбдордирлар. Дарвоқе, пудратчи қурилиш-монтаж ташкилотлари ишлаб чиқариш объектлари қурилиши планларини ҳам барбод этдилар, 104 миллион сўмлик асосий фондлар, саккиз миллион бройлер боқиладиган ишлаб чиқариш қувватлари ишга туширилмади. 34 минг квадрат метр уй-жой фойдаланиш учун топширилмади.

Натижада маҳсулот таннархи ортмоқда. Паррандани ҳар центнер семиртириш пландаги кўрсаткичдан қимматга тушмоқда, шунинг орқасида 40 миллион сўм зиён кўрилди.

Депутатлар «Узптицепром» раҳбарларидан тармоқни хўжалик юритишнинг янги изларига жадал ўтказишни талаб қилдилар. Тўла хўжалик ҳисобини ва ўзини-ўзи пул билан таъминлашни жорий этиш юзасидан конкрет чора-тадбирларни амалга ошириш, молия ва меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, ишлаб чиқариш қувватларидан тўла фойдаланишга эришиш тавсия этилди.

Мавжуд фабрикаларни реконструкция қилишга, эскирган асбоб-ускуналарни алмаштиришга алоҳида эътибор бериш зарурлигини комиссия уқтириб ўтди. Давлат капитал маблағларидан фойдаланишда номутаносибликка барҳам бериш лозим. Ветеринария ва санитария нормаларини бузганлик учун масъул бўлган кишилардан қаттиқ жавоб талаб қилиш, ниҳоят паррандаларни рационларга мувофиқ боқишни йўлга қўйиш, барча фабрикаларда озуқа цехлари ва омборлар қуриш керак.

Комиссия 1988 йилги иш планини тасдиқлади.

(ЎзТАГ).

Кадрлар ўқуви

Тошкент олий партия мактаби партия, совет ва идеология кадрлари малакасини ошириш факультети тингловчиларининг навбатдаги бир группаси ўқишни битириб чиқди. Группа составида Ўзбекистон, Тожикистон, Туркманистон шаҳар ва район ижроия комитетларининг масъул секретарлари бор эди.

Ўқиш давомида М. С. Горбачевнинг Улуғ Октябрь социалистик революцияси 70 йиллигига бағишланган тантанали мажлисдаги «Октябрь ва қайта қуриш: революция давом этмоқда» мавзуидаги докладида баён этилган қоида ва хулосалар асосида партиянинг қайта қуришга қаратилган стратегик йўли ва уни ҳозирги шароитда амалга оширишнинг энг муҳим вазифалари кўриб чиқилди.

Машғулотларда КПСС Марказий Комитети 1987 йил июнь Пленуми қарорларига мувофиқ, экономикани бошқариш системасини такомиллаштириш, социалистик демократияни чуқурлаштириш, халқ депутатлари Советлари ишининг мазмуни ва услубини янгилаш масалаларига катта ўрин берилди. Тингловчиларнинг диққат-эътибори янги сиёсий ва иқтисодий тафаккурни, ошкоралик ва демократия шароитида ишлаш маҳоратини юзага келтириш зарурлигига қаратилди. Халқ истеъмоли молларини ишлаб чиқаришни ва хизмат соҳасини ривожлантириш программасини рўёбга чиқариш, суд-ҳуқуқ ташкилотларининг иш савиясини ошириш, жамоат тартибини ва интизомини мустаҳкамлаш, совет гражданларининг ҳуқуқларини таъминлаш билан боғлиқ бўлган проблемалар батафсил муҳокама қилинди.

«Амалий учрашувлар давраси»да «Маҳаллий Советлар ва уларнинг органлари чиқарган ҳуқуқий ҳужжатлар, уларга нисбатан қўйиладиган талаблар» мавзуида суҳбат ўтказилди. Маҳаллий Советлар тўғрисидаги қонун актларини қўлланишга оид амалий машғулотлар бўлиб ўтди. Тингловчилар Чирчиқ шаҳар ижроия комитетида, Коммунистик ва Оржоникидзе районларининг ижроия комитетларида бўлиб, ижроқомлар аппаратларининг ишини планлаштириш ва ташкил этиш практикаси билан танишдилар. Тошкент шаҳри ва области мисолида кооперативларнинг фаолияти, уларнинг имкониятлари конкрет равишда ўрганилди, иш тажрибаси баҳам кўрилди.

Ўқиш даврида тингловчилар ҳузурида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. П. Романовский, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президими ва Министрлар Советининг, Тожикистон ССР Олий Совети Президиумининг масъул ходимлари, Ўзбекистон министрликлари ва идораларининг раҳбарлари, олимлар лекция ўқидилар.

(ЎзТАГ).

Ер юзида тинчлик бўлсин деб

«КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг Америка Қўшма Штатларига визити» номли тўплам босилиб чиқди. Унда совет раҳбарининг 1987 йил 7—10 декабрь кунлари Вашингтонга қилган расмий визитига оид материаллар: олий даражадаги Совет—Америка учрашуви тўғрисида, ўртача ва камроқ олислик ракеталарини тугатиш тўғрисида СССР билан АҚШ ўртасида Шартноманинг имзоланиши ҳақидаги ахборотлар, Шартнома тексти ва у билан боғлиқ бўлган ҳужжатлар берилган.

Тўпламга М. С. Горбачевнинг визит чоғида сўзлаган нутқлари ҳамда АҚШ давлат арбоблари, конгресс раҳбарияти, савдо-саноат доираларининг, илмий ва маданий жамоатчиликнинг, оммавий ахборот воситаларининг вакиллари билан суҳбатлари киритилган, Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатларнинг раҳбарлари билан учрашув тўғрисидаги ҳисобот, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг мажлиси ва СССР Олий Совети Президиумининг мажлиси ҳақида ахборотлар эълон қилинган.

Тўпламни Сиёсий адабиёт нашриёти чиқарди.

(ТАСС).

ИШОНЧИМИЗ КОМИЛ

Ер юзида тинчликни сақлаш ва қарор топтириш ҳамиша Совет давлатининг эзгу иши бўлиб келди. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Михаил Сергеевич Горбачев янги — XXI асрни ядровий қуроллардан холи, замини тинч, осмони беғубор аср бўлишлиги учун ҳормай-толмай миллионларни, тараққийпарвар инсониятни шу кеча-кундузда муқаддас ва масъулиятли умумхалқ курашига даъват этмоқда. Бунинг ёрқин мисоли ҳаммамизнинг қалбларимизни тўлқинлантириб турган дунёдаги икки буюк давлат — Совет Иттифоқи ва Америка Қўшма Штатлари раҳбарларининг олий даражадаги учрашуви, бинобарин, ўртача ва камроқ олисликдаги ракеталарга барҳам бериш хусусидаги битимга имзо чекилишидир. Ҳали тарих билмаган воқеа юз берганлигига гувоҳ бўлиб турибмиз. Инсоф билан айтганда, бахт деса дегулик! Мен Хиросима бошига атом бомбаси туфайли тушган кулфатларни, ақл бовар қилмас вайроналикларни, азоб-уқубатларни, унутилмас фожиа асоратларини ўз кўзим билан кўрганман. Тинч океан юрагига нотинчлик солган Филиппин оролларидаги АҚШ ҳарбий базаларининг совуқ нафасидан маънавий жунжиккан халқ дардига дардманд бўлганлигим, Америка тупроғига қадам қўйганимда мамлакатларимизаро вазият ниҳоятда мураккаб бўлишига қарамасдан оддий кишиларнинг нигоҳларида тинчлик, дўстлик туйғулари ёниб турганлигидан қувонганим ҳамон эсимда. Ҳа, шундай! Хотира дафтарини варақласак, не-не кўнгилли ва кўнгилсиз воқеаларни эслаймиз, аммо тарих ғилдираги эса айланишда...

Яқинда имзоланган ўртача ва камроқ олислик ракеталарини тугатиш ҳақидаги Шартнома нафақат икки буюк давлат ўрасидаги сиёсий ва дипломатик тадбир, ҳолбуки, жаҳон халқларининг бир-бирлари билан ўзаро тинч-тотув яшаш ва қирғин-барот урушларнинг олдини олиш учун яралган мустаҳкам истеҳком бўлиб кўз олдимизда гавдаланади. Шубҳасиз, бу воқеа қуролсизланиш йўлида қўйилган дадил илк қадам бўлиши билан келажакда ядро аслаҳахоналарини таг-туги билан емирувчи кучга айланишига ишончимиз комил!

Бу эса янгича ўйлаш, янгича фикрлашни тақозо этади, қалам аҳлига илҳом бағишлайди, ундан ғоявий теран, бадиий юксак, замонавий асарлар кутади.

Рамз БОБОЖОН,
Ўзбекистон ССР халқ шоири, СССР Давлат мукофоти лауреати.

ЎЗБЕКИСТОН БИЛАН ТАНИШУВ

Греция Компартияси Марказий Комитети аъзолигига кандидат, Греция «Коммунистики эпитеориси» («Коммунистик обзор») журналининг ходимаси Тула Конду Ўзбекистон ҳаёти билан танишмоқда.

26 декабрда меҳмон Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида бўлди, Тошкентнинг диққатга сазовор жойларини кўздан кечирди. Тула Конду Грек сиёсий муҳожирлари партия комитетида лекция ўқиди, республика пойтахтининг партия, совет ва жамоат ташкилотлари вакиллари билан учрашди.

(ЎзТАГ).

ХАЛҚ КОНТРОЛИ САҲИФАСИ — 1987 йил декабрь, № 12 (296)

ТАЪСИРЧАН НАЗОРАТ, ПИРОВАРД НАТИЖА УЧУН!

Назорат ишини қайта қуриш зарурати туғилганига сабаб шуки, халқ контролининг ҳозирги системаси социал-иқтисодий ривожланишни жадаллаштиришнинг шу кунги талабларига тўла жавоб беролмай қолди. Чунки у раҳбарликнинг маъмурий методлари таъсири остида вужудга келган, шунга мувофиқ унинг жуда катта аппарати яратилган эди. Масалан, республикамизда ҳозир 83 та иттифоқ ва республика министрликлари, идора ва муассасалари, 26 та жамоатчилик ташкилотлари иш олиб бормоқда. Уларнинг бошқарув аппаратида 720 минг киши ишлайди. 80 та назорат органи ва улар бўлинмаларида 10,5 минг киши бор. Бундай жуда катта идоравий ва идоралараро контрол структурасида кўпгина тафтиш ва текширишлар сифатсиз ўтказилмоқда, натижада камчиликлар, турли хил қоида бузишлар очилмай қолиб кетяпти.

• Қайта қуриш ва халқ контроли

Ягона контрол системаси

Амалдаги назорат ва ижрони контрол қилиш системаси партия йўлини изчил амалга ошириш учун кўп иш қилган бўлса-да, маҳаллийчилик, қонунни бузиш, айрим шахсларнинг партия, халқ ва давлат назорати остидан чиқиши каби воқеалар олдини ололмади. Бунинг қандай оқибатларга олиб келгани эса ҳаммага маълум. Ана шу сабабли назорат ишида маҳаллийчилик кўринишларини тугатиш, умуман контролни қайта қуриш туб масалалардан бўлиб турибди.

КПСС Марказий Комитети хўжалик механизмини тубдан қайта қуришни асосан меҳнат корхоналаридан бошлашни таъкидлади. Ана шунинг учун ҳам ишлаб чиқаришда омма назоратини қайта қуриш, унинг обрўси ва таъсирчанлигини ошириш, самарадорлигини таъминлаш халқ назоратини қайта қуришнинг асосий мақсадларидан бири бўлади. Корхоналарда партия комитетлари, касаба союз ва комсомол ташкилотлари, шунингдек коллективлар йиғилишларида халқ назорати органи ихчам, аммо жуда ҳам таъсирчан, кенг кўламли бўлиши зарурлиги қайд этилмоқда. Яқинда Олмалиқ мебель комбинатида ана шундай ягона контрол органи тузилди. Илгари бу ерда халқ контроли бош ҳамда еттита цех группалари иш олиб борар, улар составида 94 та халқ назоратчиси бор эди. Айни пайтда корхона партия ва касаба союз ташкилоти комиссиялари, «Комсомол прожектори» штабида 134 киши текшириш билан шуғулланарди. Уларнинг иш функциялари бир-бирига тўғри келар ва шу сабабли бир хил масала юзасидан қайта-қайта текширишлар ўтказиларди. Бу эса иш вақтидан самарали фойдаланишга халақит берарди. Корхона партия йиғилишида халқ контроли бош группаси базасида ягона контрол комитети ташкил этиш ҳамда партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари текшириш органларини ҳам ана шу комитетга қўшиб юбориш юзасидан қарор қабул қилинди. Комитет раислигига оддий ишчи, халқ контроли группасининг собиқ раиси раҳбар қилиб сайланди. Унинг уч ўринбосари вазифасига партия ва касаба союз комиссиялари, «Комсомол прожектори» штабининг раҳбарлари сайланди. Комитетда ҳозир 34 халқ назоратчиси иш олиб бормоқда. Уларнинг ҳар бирига ишлаб чиқаришнинг у ёки бу соҳасига оид конкрет вазифалар топширилган. Ана шундай халқ контроли органлари Олмалиқ уй-рўзғор химияси, Тошкент тўқимачилик машинасозлиги заводларида ҳам ташкил топмоқда.

Вужудга келаётган контролнинг ана шундай ягона системаси кенг ваколатга эга бўлиб, ишда энг кўп даражада ошкораликка таянади, ўзининг муҳим иш функцияларини умумхалқ позициясида туриб, кенг социал-сиёсий кўламда бажарадиган бўлади.

Шунингдек, халқ контроли комитетлари ва уларнинг раҳбарлари ишларини баҳолаш мезонлари ҳам тубдан ўзгаради. Чунки шу пайтгача кўпгина халқ назорати раҳбарлари ишлаб чиқариш жараёнига актив қўшилмай, кузатувчи бўлиб келаётган эдилар. Улар кўпинча йўл қўйган хато ва камчиликларни қайд этиш билан шуғулландилар, уларни тузатиш юзасидан конкрет амалий чоралар кўрмадилар. Энди ана шундай сийқа назорат услубига барҳам бериш, ҳамма жойда янгича усул ва услубларни кенг жорий этиш лозим бўлади.

Ўтказиладиган текширишларнинг сифатли бўлишини таъминлаш — муҳим иш. Шундай ишлаш керакки, корхона ва ташкилотларнинг раҳбарлари ишлаб чиқаришнинг бирор соҳасида текшириш ўтказишни сўраб халқ контролига мурожаат қилсинлар. Яқинда шундай бўлди, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси президенти П. Қ. Ҳабибуллаевнинг илтимоси билан «Фан» нашриёти фаолияти текширилди ва бу ерда жиддий нуқсонлар юз бераётгани аниқланди. Бундай текшириш театр жамияти ишлаб чиқариш корхонасида ҳам ўтказилди. Бир сўз билан айтганда, назорат органи обрўси шундай бўлиши керакки, кишилар бу ерга «буюртмалар» билан келсинлар.

КПСС Марказий Комитети 1987 йил июнь Пленуми қарорларини амалга ошириш борасида олдинда турган вазифалар халқ контроли комитетлари эътиборини экономика муҳим соҳаларининг асосий йўналишлари бўйича ўтказиладиган текширишларга қаратди. Ана шу йўналишлардан бири машинасозлик комплекси техника самарадорлигини тубдан ошириш ва маҳсулот сифатини яхшилаш бўйича белгиланган топшириқларнинг бажарилишини назорат қилишдир. Бу соҳада назоратчилар олдида катта ишлар турибди. Масалан, кейинги икки йил мобайнида ишга туширилган 41 та объектдан фақат 12 тасидагина қувватлар тўла ўзлаштирилди. Қолган 29 та объектда эса қувватларнинг ярмидан ҳам фойдаланилаётгани йўқ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети VI сессиясида халқ учун истеъмол товарлари ишлаб чиқариш талаб даражасида эмаслиги таъкидланди. Енгил саноатда 89 миллион сўмлик истеъмол моллари кам етказиб берилди. Бундай мисоллар маиший-хўжалик буюмлари ишлаб чиқаришда ҳам содир бўлмоқда. Республикага 650 хил истеъмол моллари, жумладан оддий тўғноғич, қисқични ҳам четдан олиб келтирилмоқда. Назоратчилар кенг истеъмол моллари ишлаб чиқаришни ҳам эътиборда тутишлари зарур.

Фан-техника тараққиётини жадаллаштириш халқ фаровонлигини оширишнинг муҳим шартларидан бири. Республикамизда 40 мингдан кўпроқ илм-фан ходимлари ишлаётир. Бироқ уларнинг ишлаб чиқаришни ривожлантиришга таъсирини самарали деб бўлмайди. Янги технологияни жорий этиш юзасидан бир қанча топшириқлар бажарилмаяпти, маҳсулот сифатида туб ўзгаришлар бўлгани йўқ. Комплекс ва фан-техника программалари топшириқларининг ҳар иккитасидан бири барбод бўлди. 42 та министрликдан 21 тасидагина янги техникани жорий этиш плани бажарилди, холос.

Халқ назоратчилари доимий диққат-эътиборда тутишлари зарур бўлган соҳалардан бири — социал масаладир. Озиқ-овқат программасини бажариш алоҳида контролга олинади. Ёрдамчи хўжаликлар халқ контроли доимий назоратида бўлади. Чунки республикада 18 процент шахсий хўжаликларда ҳеч қандай мол асралаётгани йўқ. Хўжаликларнинг 38 процентида эса сигир боқилмайди. Андижон, Наманган, Сирдарё ва Тошкент областларида бу соҳада, айниқса ташвишли аҳвол рўй бермоқда. Хўжаликларда гўшт етиштириш ўтган йилдагига қараганда 11,2 минг тоннага камайиб кетди. Корхона ва ташкилотларнинг қишлоқ хўжалик ёрдамчи хўжаликларида ҳам жиддий нуқсонлар содир бўляпти. Ўтган йили республика бўйича ёрдамчи хўжаликларда ҳар бир ишловчи ҳисобига фақат 1,7 килограмм гўшт, 2,4 килограмм сут, 1,4 килограмм сабзавот, 1,1 килограмм мева етиштирилганлигини нормал ҳол деб бўлмайди. Халқ назоратчилари шунингдек, агросаноат комплексининг қайта ишлаш тармоқларини ривожлантиришни жадаллаштириш масалаларини ҳам диққат-эътиборда тутишлари керак. Омборлар қурилиши ва уларнинг ўз вақтида фойдаланишга топширилиши, айниқса муҳим. Бу соҳада қолоқлик рўй беряпти. Масалан, шу йилнинг ўзида 42 минг тонна сиғимли омборхона фойдаланишга топширилиши керак эди, бироқ план ярим-ёрти бўлиб қолди.

Уй-жой қурилиши муаммолари халқ назоратчилари фаолиятида муҳим ўрин эгаллайди. Текшириш ва рейдларда қурилиш суръати ва сифати, уни ўз вақтида фойдаланишга топшириш, квартира тақсимоти чуқур ўрганилади.

Қайта қуриш халқ контроли комитетларидан жойларда кўпроқ бўлишни талаб қилмоқда. Кейинги ўн ой мобайнида республика халқ назоратчилари ана шунга амал қилиб, ўз иш жойларини меҳнат коллективларига кўчирдилар. Комитет ўтказаётган текширишлар натижаларини меҳнат коллективлари муҳокамасига қўйиш ҳам назоратнинг таъсирчанлиги ва самарадорлигини оширмоқда. Ўтган ярим йил ичида республика бўйича халқ контроли комитетлари қарори билан 3 мингдан ортиқ масъул лавозимдаги кишиларнинг қилмишлари меҳнат коллективларида муҳокама қилинди. Самарқанд, Тошкент, Наманган, Фарғона областларида бу иш айниқса, яхши йўлга қўйилди.

Ишнинг муваффақиятини кадрлар ҳал қилади. Шу сабабли халқ контроли комитетларига сиёсий етук, ишбилармон ва ташкилотчи ходимларни жалб қилиш лозим. Ишга ижодий ёндашадиган, дунёқараши кенг ва билимли ходимларни назорат ишида текшириш, улардан кадрлар резервига номзодлар танлаш лозим.

Жадаллаштириш ва қайта қуриш ҳар бир назоратчидан доимий жасоратни, ташаббускорликни, катта граждандлик матонати кўрсатиб ишлашни талаб қилмоқда. Халқ контроли комитетлари назоратни қайта қуришни шундай ташкил этишлари керакки, улар иш олиб бораётган корхона ва ташкилотларда ҳамиша интизом ва тартиб бўлсин, ишлаб чиқариш самарадорлиги ошиб, иш сифати яхшилансин. Партиямиз талаби ана шундай.

• Группалар фаолиятидан

Коллектив ҳал қилади

Олмалиқ уй-рўзғор химияси заводи халқ контроли бош группаси 87 назоратчини бирлаштирган бешта цех группаси ва битта назоратчилар пости билан иш олиб борарди. Бироқ уларнинг ҳаммаси ҳам бирдек самарали ишламас, гарчи план асосида ҳар йили 60 га яқин рейд ва текширишлар ўтказишса ҳам, самараси кам бўларди. Баъзи назоратчилар эса умуман текширишларда қатнашмасди.

Завод халқ контроли бош группаси бюроси назорат ишини жонлантириш мақсадида маъмурият ва партия комитети билан бирга группа фаолиятини қайта кўриб чиқиш масаласини коллектив муҳокамасига қўйди. Йиғилишда халқ контроли цех группалари ва пости тугатилиб, бош группа аъзоларининг сони 21 кишидан 27 кишига етказилди. Шу составдаги бош группа жамоатчи назоратчилар ёрдамида барча ишлаб чиқариш цехлари ва ёрдамчи участкалар фаолиятини қамраб олиш имконига эга.

Эндиликда ҳар бир назоратчи конкрет иш планига эга. Масалан, слесарь Н. Кнуров, Ф. Галимов, И. Веретельникларга ишлаб чиқариш технологияси билан шуғулланиш, диспетчер Г. Песцова ва ишлаб чиқариш технологияси бўлими инженери Л. Макаровага цехларда ишлаб чиқариш планларининг бажарилиши, инженер-технолог В. Николаев, С. Редкиналарга эса маҳсулот сифатини назорат қилиш топширилди. Вазифаларнинг бу тартибда тақсимланиши назорат учун кетадиган вақт анча қисқаришини таъминлаяпти.

Назоратчилар сонини камайтириш ва уларга доимий топшириқлар бериб қўйиш халқ контроли активларининг ўз вазифаларини бажаришга бўлган масъулиятини тубдан оширди. Ўзига билдирилган ишончни оқлай олмаётган назоратчиларни эса муддатидан олдин группадан чақириб олиш масаласи коллектив муҳокамасига қўйиладиган бўлди.

Корхона назоратчилари янги тартибда иш бошлаганларидан бери ярим йил ўтмасданоқ ижобий ўзгаришлар кўзга яққол ташланмоқда. Масалан, халқ назоратчиларининг аралашуви билан материал ва хом ашёларни сақлаш тартибга келтирилди. 1411 квадрат метр ҳажмдаги иккита омборхона қурилди ва 1020 квадрат метрли яна бир омборхона қурилиши ниҳоясига етказилмоқда. 1060 метр темир йўл капитал ремонт қилинди. Ишлаб чиқарилаётган маҳсулот сифати яхшиланди.

Мебель комбинатида ҳам назоратчилар ишини ташкил этишга янгича ёндошилди. Бу ерда партия ташкилотининг касаба союз ва комсомол активлари иштирокида ўтган очиқ партия йиғилишида корхона халқ контроли бош группаси базасида 29 кишидан иборат ягона халқ контроли комитети ташкил этилди. Комитет составига бош группа аъзоларидан ташқари партия, касаба союз ташкилотларининг контрол ишига масъул комиссияси аъзолари ва «Комсомол прожектори» штаби аъзолари киритилди. Комитет раиси вазифасига созловловчи-слесарь Г. Кан сайланди. Унинг партия комитети, касаба союз ва комсомол ташкилотларидан сайланган уч ўринбосарига эса асосий масалалар бўйича алоҳида соҳаларни назорат қилиб бориш топширилди. Бундан ташқари давлат планларининг бажарилиши, штат-молия интизомига риоя этиш, маҳсулот сифати, янги техникани ишлаб чиқаришга жорий этиш ва шу каби соҳаларни назорат қилувчи еттита сектор ҳам тузилди.

Кундалик ишларни ташкил этиш учун ҳар ойда бир марта комитет раиси, унинг ўринбосарлари ва сектор мудирларидан иборат бюро аъзоларининг мажлиси ўтказиладиган бўлди. Энг муҳим ва принципиал масалаларни ҳал этиш учун эса ҳар бир кварталда камида бир марта ягона назорат комитети мажлиси бўлиб ўтади.

Назорат ишларининг ягона жамоат органи томонидан бошқариб турилиши туфайли текширишлар сони камайиб, унинг самарадорлиги ошди. Комбинат янги йилдан ўзини-ўзи маблағ билан таъминлаш ҳамда ўз харажатларини ўзи қоплаш шароитида ишлай бошлайди. Табиийки, бу ҳол халқ назоратчиларининг топширилган вазифага нисбатан масъулиятини янада оширади. Ҳар бир текширишда иш сифати ва самарадорлигини ошириш, корхона иш маромини таъминлаш, меҳнат интизоми асосий мавзулардан бўлиб қолади.

— Ана шу мақсадда, — дейди комбинат ягона назорат комитетининг раиси Г. Кан, — биз иш операциялари бўйича дастлабки назоратни амалга оширишга қарор қилдик. У огоҳлантирувчи характерга эга бўлиб, ишдаги брак ёки бошқа камчиликларнинг келиб чиқиш сабабларини аниқроқ билиш имконини беради. Бунинг учун эса имкониятлар етарли: хом ашё ва материаллар омборидан тортиб, то маҳсулот ишлаб чиқариш ва сотиш жараёнигача, умуман, барча участкаларда комитет аъзолари меҳнат қилишади. Назоратчиларнинг текширишга чиқиш вақтлари ҳам пухта ўйлаб ташкил этилган. Бунда уларнинг қайси сменада ишлашлари ва имкониятлари албатта ҳисобга олинади.

Мебель комбинати халқ назоратчилари фаолиятидаги бу янгича иш эндигина шаклланмоқда. Унинг дастлабки натижалари эса ҳалитдан яхши самара беряпти.

Олмалиқ шаҳридаги уй-рўзғор химияси заводи ва мебель комбинати халқ назоратчиларининг ибратли ташаббуслари шаҳар партия комитети томонидан қўллаб-қувватланди ва халқ депутатлари шаҳар Совети сессиясида ушбу корхоналарнинг меҳнат коллективларида ягона назорат комитети тузиш тажрибаси маъқулланди.

В. ШТАПОВ.

Сариосиё пахта тозалаш заводида халқ назоратчилари маҳсулотнинг сифатли бўлишини доимий эътиборда тутмоқдалар. Суратда: корхона халқ контроли группаси ўтказган рейд пайтида. Халқ назоратчилари—лаборатория мудири М. Насриддинова, смена мастери З. Олтинов ва бош энергетик М. Омонов жўнатишга юборилаётган маҳсулот сифатини кўздан кечирмоқдалар.

Г. Ёқубов фотоси.

• Ажаб савдолар

КЕЙИНГИ ПУШАЙМОН...

Ёзёвон районидаги хўжаликлар раҳбарлари қишгача ҳали анча бор-ку, деб чорва қишлови ҳақида бош қотиришмади. Ҳатто биринчи қор ҳам хўжаликлар раҳбарларини ғафлат уйқусидан уйғота олмади.

«Правда» колхози бош зоотехниги А. Жўраев молхона ичкарисига кирган ҳам эдики, оёғини ердан ажрата олмай у ердаги исдан боши айланиб, кўзи тина бошлади... Шу воқеадан сўнг А. Жўраев бетоб бўлиб қолди.

— Ўзингизни қўлга олинг, — деди уни кўргани келган «Москва» колхози бош зоотехниги М. Азизов.

— Э, мен бўлиб ўтганини эмас, энди буёғи нима бўлишини ўйлаяпман, — деди фиғони ошиб А. Жўраев. — Планларнинг бажарилишидан кўра бажарилмаслиги аниқроқ. Қишнинг бир ойи ўтмасдан туриб, жамғарилган хашакнинг таги кўриниб қолди. Шу пайтгача 179 та қорамол, 1450 бош қўйни мажбуран сўйиб юбориб, 60 минг сўм зарар кўриб ўтирибмиз. Қирчиллама қишда аҳволимиз нима бўлади.

— Бунинг ҳам йўли бор, — деди М. Азизов ён чўнтагидан букланган қоғозни чиқариб. — Бу ўтган йилги маълумотлар рўйхати: унда чорвачиликдан 12 минг сўм фойда олиш планлаштирилган эди. 158 минг сўм зарар кўрилгани қайд этилган. Текширгани келганларга шуни кўрсатаман. Бу йилги маълумотлар эса йўқ, деб тураверман.

Лекин А. Жўраевнинг афсуслари ҳам, М. Азизовнинг баҳоналари ҳам ёрдам бермади. Район халқ контроли комитети уларнинг ҳар иккови-га қаттиқ виговор эълон қилиб, пул начёти ёзди.

В. АБДУРАШИДОВ.

ҚИЛМИШ-ҚИДИРМИШ

Қорақалпоғистон АССРда пахта ҳосилини қабул қилиш, асраш ва қайта ишлашга юбориш ишларидаги камчиликлар билан муроса қилиш одат тусига айланган. Натижада ўтган йили ва шу йилнинг 9 ойи мобайнида пахта сифати ва ундан тола чиқиши пасайиб 2 миллион сўм зарар кўрилди.

Пахта заводлари олаётган рекламациялар кўпайгандан кўпайиб боряпти. Шу пайтгача 278 тонна пахта сифатининг ёмонлиги ҳақида 60 дан ортиқ рекламация келди. Бу умумий маҳсулотнинг 0,4 процентини ташкил этади. Шунингдек, шартнома мажбуриятларига риоя қилинмаяпти. Халқобод пахта заводи директори И. Содиқов ана шундай ишлари туфайли эгаллаб турган лавозимидан бўшатилиб, устидан жиноий иш қўзғатилди. Қўнғирот пахта заводи директори М. Утеповга қаттиқ виговор эълон қилинди ва моддий жавобгарликка тортилди.

А. ВАҲОБОВ.

ШИФОХОНА БЕДАРВОЗАМИ?

— Доктор, илтимос, ёрдам беринг, турмуш ўртоғим ўзини ёмон ҳис қиляпти, — деди С. Тожибоев қўлидаги қоғозни врачга узатиб.

Кардиология бўлимининг мудири Дилором Болтаева бемор Волида Тожибоевани зудлик билан касалхонага ётқизиш ҳақидаги ордерни кўриб пинагина ҳам бузгани йўқ.

— Ордер нотўғри берилган, — деди у дабдурустдан. — Неврология бўлимига боринглар. Касал ўша ерда даволаниши керак.

— Доктор, ахир ордер шу бўлимга берилган-ку?

— Намунча эзма бўлмасангиз, боринг дегандан кейин кетавермайсизми!..

Беморнинг аҳволини кўриб неврология бўлими мудири Улбўсин Бойжигитова шошиб қолди: — ё товба, ахир беморнинг асабини эмас, юрагини даволаш керак-ку?

В. Тожибоевани кўриб Д. Болтаева қошини чимирди:

— Яна бир ҳафтасиз жой бўлмайди. Мен кўп кишига ваъда бериб қўйганман. Аввал ўшаларни жойлаштиришим керак.

Оржоникидзе район марказий касалхонасида бундай воқеалар тез-тез содир бўлиб туради. Касалхона қошидаги поликлиникага келган беморларни қабул қилишни ҳам врачларнинг ўзлари бўш вақтларига қараб белгилашади.

Гинекология бўлимининг врачи Зуҳра Қодирова ишга мунтазам кечикиб келади. Ҳузурига келган беморларни ойлаб овора қилиш унинг учун ҳеч гап эмас. Ишлагиси келмай қолса қабулига келганларнинг кўз ёшлари ҳам унинг кўнглини юмшата олмайди.

М. АБДУҲОШИМОВ.

Расмларни И. Чумаченко чизган.

Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитетида

Республика Халқ контроли комитетининг навбатдаги мажлисида республика министрликлари, идоралари, корхона ва ташкилотларининг хўжалик фаолиятларига оид қатор масалалар кўриб чиқилди. Халқ контроли комитети ходимлари республика Компартияси Марказий Комитети қошидаги Партия контроли комиссияси билан биргаликда алоқа тармоқларини реконструкция қилиш, техника билан қайта қуроллантириш ва қурилишга ажратилган капитал маблағдан қандай фойдаланилаётганини ўргандилар.

Текшириш пайтида Алоқа ва Қурилиш министрликлари, «Узагропромстрой» ва бошқа бир қатор қурилиш ташкилотлари томонидан бу борада жиддий камчиликларга йўл қўйилаётгани аниқланди. Ажратилган маблағнинг катта қисми ўзлаштирилмаётир. Алоқа объектларини қуриш ва фойдаланишга топшириш муддатлари сабабсиз чўзиб юборилмоқда. Умуман, мавжуд материал, маблағ ва ишчи ресурсларидан қониқарсиз фойдаланиляпти.

Ўтган йили ва шу йилнинг 9 ойи мобайнида республика алоқа тармоқларини ривожлантириш учун ажратилган маблағларнинг 73 проценти ва қурилиш материалларининг 66 проценти ўзлаштирилди, холос. 143 та қурилиш объекти ўз вақтида фойдаланишга топширилмади. Бу планнинг учдан бир қисмини ташкил этади. Шунингдек, 52,2 минг точкали шаҳар ва қишлоқ телефон станциялари қурилиши кечиктириб юборилди. Бухоро, Қарши шаҳарларидаги алоқа уйлари, 11 та район алоқа узели ва қатор объектларнинг қурилиши ҳам сабабсиз чўзиб келинмоқда.

Пудрат ишлари планлари мунтазам бажарилмаётир. Айниқса «Узбексвязьстрой» бирлашмасининг қурилиш ташкилотлари объектларни фойдаланишга анча кечикиб, катта камчиликлар билан топширмоқда. Фақат 5 объектда 1986 йил ва шу йилнинг 9 ойи мобайнида бажарилган ишларга 86,7 минг сўм қўшиб ёзилган.

Алоқа министрлигининг фаолиятида ҳам қатор камчиликлар бор. У қурилиш объектларини пишиқ-пухта лойиҳа-смета ҳужжатлари, маблағ, зарур жиҳозлар ва материаллар билан ўз вақтида таъминламаяпти. Министрлик ташкилотлари томонидан фойдаланишга топширилиши лозим бўлган объектларнинг учдан бир қисми белгиланган муддатда ишга туширилмади.

Республика Халқ контроли комитети Ўзбекистон ССР алоқа министрининг ўринбосари В. Кравченкога министрлик қарамоғидаги корхоналар қурилиш планини барбод берганлиги ва объектларни фойдаланишга ўз вақтида топширмагани учун зарур чора кўрмаганлигини кўрсатиб ўтди. «Узбексвязьстрой» бирлашмаси бош инженери Г. Саплинга виговор эълон қилди.

* * *

Ўзбекистон ССР Дон маҳсулотлари министрлиги раҳбарлари ҳам нон ва нон маҳсулотлари сифатини яхшилаш ва унинг турларини кўпайтириш тўғрисидаги кўрсатмалардан тегишли хулоса чиқариб олмадилар. Натижада ишлаб чиқариш технологиясини планли тарзда такомиллаштириш, республика аҳолисини нон маҳсулотлари билан тўла таъминлашда жиддий камчиликларга йўл қўйилди. Кўплаб корхоналарда технология интизомини бузиш, хом ашё турларини камайтириш ва маҳсулотдан уриб қолиш фактлари аниқланди.

«Узхлебпром» корхоналарида 500 граммгача бўлган булка ва қандолат маҳсулотлари ишлаб чиқариш тўққиз ойлик плани барбод берилди. Брак маҳсулотлар ишлаб чиқариш анча кўпайиб, у 372,2 минг тоннага етди. Сифатсиз маҳсулотни кўпайтириб юбориш ва ишлаб чиқаришни ташкил этишдаги жиддий камчиликлар корхонанинг техника ва иқтисодий кўрсаткичларини пасайтириб юборди. «Каршихлеб», «Джизакхлеб» ишлаб чиқариш бирлашмалари 548 минг сўмлик маҳсулот таннархини қимматлаштириб юбордилар. Натижада ана шу корхоналар ҳамда «Ферганахлеб» бирлашмаси, Нукус ва Урганч нон комбинатлари 1259 минг сўм зарар кўрдилар.

Бундан ташқари бу йилги ревизия ва текширишлар шуни кўрсатдики, Дон маҳсулотлари министрлиги системасидаги корхоналарнинг ярмидан кўпида 130 минг сўмлик товар-материал буюмлари етишмаётир. Майда ўғирлик фактлари ҳамон учраб турибди.

Ўзбекбирлашув системасида нон тайёрлаш ишлари яхши йўлга қўйилмаган. Бу ерда назорат қилувчи органлар томонидан кўплаб маҳсулотлар стандарт талабига жавоб бермаслиги сабабли брак қилинмоқда. Матлубот кооперацияси корхоналаридаги новвойхоналарда ишлаб чиқариш технологияси қўпол равишда бузиляпти. Корхоналарнинг деярли ҳаммасида ишлаб чиқариш лабораториялари ташкил этилмаган, борлари ҳам зарур қисмлар билан тўла жиҳозланмаган. Кўплаб новвойхоналарда барча ишларни қўл кучи билан бажаришга тўғри келмоқда. Уларнинг аксарияти санитария талабларига жавоб бермайди.

Нон-булочка маҳсулотларини сотишни ташкил қилиш ишларини ҳам тубдан яхшилаш зарур. Кўп ҳолларда бу маҳсулотлар магазинларга ўз вақтида етказиб берилмаётир. Уларни сақлаш учун етарли шароит яратилмаган. Аҳолидан қотган нон ва нон-булочка маҳсулотларини йиғиш учун махсус жойлар ташкил этилмаган.

Республика Халқ контроли комитетида Ўзбекистон ССР дон маҳсулотлари министрининг ўринбосари Б. Жалиловга бу борадаги камчиликлар кўрсатиб ўтилди. Ундан ва Ўзбекбирлашув раҳбарларидан, Савдо ва Автомобиль транспорти министрликларидан мавжуд камчиликларни бартараф этиш учун қатъий чора-тадбирлар кўриш талаб этилди. Савдо министри ўринбосари К. Шукуровнинг 1988 йил 1 январига қадар давлат савдосида аҳолидан ортиб қолган қотган нонларни қабул қилиб олишни ташкил этиш ҳақидаги ахбороти маълумот учун қабул қилинди.

* * *

Комитет мажлисида Қорақалпоғистон АССР ва Хоразм областида турар жой бинолари қурилишини кўпайтириш учун йирик панелли уйсозлик корхоналари, ғишт ва бошқа қурилиш материаллари заводлари қувватидан қандай фойдаланилаётгани ҳақида принципиал гап борди. Турар жой биноларининг етишмаслиги сабабли Автоном республикада ва Хоразм областида кўплаб корхоналарни ишчи кадрлар билан таъминлаш долзарб муаммога айланиб бормоқда. Бу, албатта экономикага салбий таъсир этяпти.

Турар жой бинолари етишмаётганига қарамай, йирик панелли уйсозлик ва ғишт ишлаб чиқариш заводларининг қувватларидан 50-60 процент фойдаланилмоқда, холос. Шу сабабли ўтган йили ва шу йилнинг тўққиз ойи мобайнида умумий ҳажми 400 минг квадрат метрдан кўпроқ қўшимча турар жой қуриш имкониятларидан фойдаланилмади.

Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигига қарашли Нукус йирик панелли уйсозлик заводи, Нукус ва Урганч уйсозлик комбинатлари, «Главсредазирсовхозстрой»га қарашли Тахиатош уйсозлик комбинати ва «Каракалпакстройматериалы» бирлашмасидаги аҳвол, айниқса ташвишланарли.

Комитетда юқорида қайд этилган муаммолар юзасидан Ўзбекистон ССР қурилиш министрининг ўринбосари В. Висельков, қурилиш материаллари саноати министрининг биринчи ўринбосари Т. Эргашев, «Главсредазирсовхозстрой» бошлиғининг ўринбосари Н. Клеблеев, «Узагропромстрой» бирлашмаси раисининг ўринбосари Х. Арустамянларнинг тушунтириш ахборотлари тингланди. Уларга Қорақалпоғистон АССР ва Хоразм областида турар жой бинолари қурилиши учун ишловчи корхоналарнинг ишлаб чиқариш қувватларидан тўла фойдаланиш юзасидан амалий тадбирлар кўриш таклиф этилди.

Шунингдек, комитет мажлисида Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги аппарати ҳамда унинг тармоқларида граждандарнинг ёзма ва оғзаки мурожаатларини кўриб чиқиш юзасидан олиб борилган ишларни текшириш натижалари ва бир қатор бошқа масалалар кўриб чиқилди.

АДАБИЁТ ВА САНЪАТ ОЛАМИДА

• *Янги шеърлар*

Асқад МУХТОР,
Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси

ТАРАФДОР

Биров мағрур туриб, «тарафдорман» дер.
Ишнинг ижрочиси-ю
тарафдори бор.
Биров азоб чекар,
тўкар қора тер,
Тарафдор-чи, фақат — тарафдор.
Ўзини гап-сўздан мосуво қилар:
Уни бунга олиб қўяди.
Пардозлару енгил шувоқ қилар,
Насиҳатга эса йўқдир суяги.
Тарафдор чеккада, пастқамда.
Соя. Гоҳ бор, гоҳ йўқ. Ўзни ушлатмас.
Бирдан осмонни булут босганда
Эврилиб кетиши ҳеч гап-мас.
Тарафдорлик осон,
(ҳатто хатарли).
Осонмас потосни ситиб ташламоқ,
Тишни тишга қўйиб
куйдириб дардларни,
Барини ўзингдан бошламоқ.
Осон эмас бугун йўл танлаш,
Яхши ё ёмонни танлаш эмас бу.
Буни керак балки шундай англаш:
Ё ҳаёт, ё мамот! Ва мангу!
Ворисларинг бўлмас,
зурётинг бўлмас,
Шогирдларинг бўлмас ҳеч қачон,
Орқангда қолгувчи авлодинг бўлмас
Томирингда ўзгармаса қон.

ДЕМАГОГНИНГ МОНОЛОГИ

Бир жанжал кўтарайлик
Пашшадан ясаб туя.
Мавриди келиб қолди —
Демократия!

Ўтган йил анов менга
Қилган эди қочириқ.
Шундан бир ўч олайлик
Уйқусини қочириб.

Бунинг эса, эсингдами,
Мақташган асарини.
Бир аламдан чиқайлик
Қақшатиб асабини.

Йиллар ўтар халқ билгунча:
У бахилми, биз бахил
Ҳозир шовқин солиш керак —
Ошкоралик-ку ахир!

Илгари ҳам, ҳозир ҳам
Рўйхатларда биринчи.
Буни қайта қуриш керак.
Татимасин севинчи.

Виждону ҳақиқат деб
Бақиради-я!
Сен ҳам ҳақиқатдан гапир —
Ҳозир демократия!

Дономан деб ўйламасин,
Бошига чиқ, тепкила.
Сену бизга осон эмас,
Бунақалар кўпгина.

Шимингни бошингга кий,
Шаҳар энди бедарвоза.
Аҳмоқ билан доно тенг деб
Ҳар ерда қил овоза

Бўш келмаймиз, енгни шимар,
Минбарларни эгалла.
Титранг, бизни жўну бақроқ,
Истеъдодсиз деганлар!

Бунинг учун ҳамма билан
Ҳисоб-китоб қиламиз.
Бетобларни тинчитамиз,
Соғни бетоб қиламиз!

Ким демогог! Ия, ия!
Ахир демократия!

ШОИРЛАР МЕТРОСИ

Завқланиб мутолаа кечаларидан
Кўнглим қанот боғлар, юрагим жўшқин.
Бу пайтлар мен юрган кўчаларимда
Дуч келар Навоий, Горький ва Пушкин
Не ажаб, шоирлар замин бағрида
Хизматга чоғланган замонлар учун.
Халққа муҳаббати тирик қалбида
Куйчининг севгиси дунёга устун.
Ер ости Навоий кошонасида
Ватан, халқ руҳининг ўчмас дарди бор.
Назарим буюклик пешонасида,
Қалбимда муқаддас шеърнинг гарди бор.
Дунё қолмасин деб бидъатда, ғамда,
Кураш, жангарилик шоирга қисмат.
Жони ер юзига сиғмаган Ҳамза
Энди ер юзига қилмоқда хизмат.
Қадрин бил дегандай Ҳамид Олимжон,
Ватанда бахту эрк деган каломнинг,
Ернинг бағрига ҳам киргизмоқда жон,
Наъраси қулоқда Ғафур Ғуломнинг.
Теранлик бобида Шайхзода, Ойбек
Халқимиз ҳаётин паҳлавонлари,
Руҳлар осмонида юлдуздек, ойдек,
Ёритган тарихдан хира онларни.
Ернинг хизматига беллари боғлиқ
Осмондан сўзламас ҳақиқий шоир.
Гоҳи шод, гоҳида юраги доғлиқ,
Куйлайди халқининг қалбига доир.
Ер ости шоирлар кошонасидан
Йўлимиз яқиндир, юкимиз енгил.
Ҳар бири толеин остонасидан
Гўёки шеър айтиб сўрайди кўнгил.
Ўшалар халқларнинг эзгу тилаги,
Кураш ҳам, толеъ ҳам ернинг устида,
Ватан деб ёнаркан шоир юраги,
Ҳеч бекор ётмас у ернинг остида.

ЮЗЛАР

Офтобдан иссиқдир инсоннинг юзи,
Қуёшни куйдирар гоҳ ҳар бир сўзи.
Нурли рухсорига термилган замон,
Сеҳрига боғланиб қолгунг бегумон,
Меҳринг ошаверар боққанинг сайин,
Кўргинг келаверар уни атайин.
Юзлар бор заҳматкаш — қийинлик
кўрган,
Юзларки, дунёнинг лаззатин сўрган.
Юзларда умрнинг турфа изи бор,
Бетакрор ҳаётнинг пойдор сўзи бор.
...Дуч келсанг гоҳида беюзлар билан
Билмассан юзида яширинган илон.
Юзини аврашлари аввал хуш ёқар,
Аммоки бу юзлар билдирмай чақар.
Юзида ич-ичдан бадкорлик содир:
Бир юзи севимли хотинигадир.
Бир юзи отаси ҳам онасига,
Ўзгаси қадрдон ишхонасига,
Бир юзи қизига, бири ўғлига,
Гоҳ майин, гоҳида солар таҳлика.
Бир юзи танишу ҳамхоналарга,
Бошқаси бахшида бегоналарга,
Бу юзлар қатма-қат, қаватма-қават,
Яхшилик келмас бу юзлардан фақат.
Биронта бундай юз ёруғ бўлганин,
Олам кўрмагандир бахти кулганин.
Бу юзлар кўрсатиб кўп нопок ҳунар,
Қисмати, бир куни қап-қаро бўлар.

Қамбар ЎТАЕВ.

• *Пойтахт театрларида*

«ХИВА ОРДЕНИ»

Тошкент театрлари Улуғ Октябрнинг 70 йиллигини ранг-баранг янги асарлар билан кутиб олдилар. А. Навоий номидаги Ўзбекистон ССР Давлат академик Катта театрининг «Хива ордени» опера-хроникаси ана шундай совға спектакллардандир. Бу асар шунинг учун қимматлики, унда доҳий Владимир Ильич Ленин образи бор. Ҳозиргача мамлакатимизда опера санъатида икки марта (Москва театрларида) В. И. Ленин образи яратилган эди. Тошкентлик санъаткорлар учинчи бўлиб ана шундай ғоятда шарафли, айни вақтда ўта масъулиятли ишни амалга оширишга муваффақ бўлдилар.

Э. Самандаров ва Ф. Сафаров либреттоси асосида композитор Рустам Абдуллаев томонидан яратилган мазкур опера Хоразм меҳнаткашларининг Москвага — В. И. Ленин ҳузурига бориши, ундан революцион йўл-йўриқлар, маслаҳатлар олиши, уларнинг озодлик учун олиб борган курашлари ҳақида ҳикоя қилади. Спектаклга СССР халқ артисти Дилбар Абдураҳмонова дирижёрлик қилмоқда. Асарни Ўзбекистон ССР халқ артисти Ферудин Сафаров саҳналаштирди. Рассом СССР Давлат мукофоти лауреати Георгий Брим опера руҳига мос безаклар ишлади. Балетмейстер — СССР халқ артисти Галия Измайлова.

Спектаклдаги Владимир Ильич Ленин ролини Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Турсунбой Ҳусанов ижро этмоқда.

СУРАТДА: А. Навоий номидаги Катта театрда саҳналаштирилган «Хива ордени» спектаклидан бир кўриниш.

С. Маҳкамов фотоси.

• *Премьера*

Орол ҳақида сўз

Ўзбекистон телевидениеси якшанба куни томошабинларни «Тилга кирган қумлар» ҳужжатли фильми премьерасига таклиф этади.

Биз фильмнинг мазмуни ҳақида гапирмоқчи эмасмиз, телетомошабинлар уни ўзлари кўришади. Бу фильмда қумлар алам-андуҳдан «тилга кирдилар». Бу — Оролбўйи қумларидир. Ўрта Осиё табиати бошига, эҳтимолки, Ер юзининг яна ҳам кенгроқ регионы бошига тушган мислсиз кулфат ҳақида худди шу қумлар тили билан ҳаяжонли, серташвиш ҳикоя янграйди.

Табиатни асраш мавзуи эҳтирос билан экран юзига олиб чиқилди, шу боисдан ҳам лента муаллифлари — сценарийчи Марина Чернова, режиссёр Шавкат Маҳбубов ва оператор Рустеван Исломов шу йил кузида Латвиянинг Юрмала шаҳрида ўтказилган «Инсон ва денгиз» мавзуидаги телефильмлар XII халқаро фестивалининг дипломи ва махсус совринига сазовор бўлдилар. Фестивалда 11 та совет ва 20 тадан кўпроқ чет эл телевидение студиялари иштирок этди. Ўз ижодини аллақачондан бери «денгиз» мавзуи билан мустаҳкам боғлаган Австралия, Дания, ГДР, Франция, Филиппин ва Шри Ланкадан келган ҳужжатли жанрнинг машҳур арбоблари асарлари намойиш қилинди. Шу боисдан ҳам ўзларининг чинакам долзарб мавзулари билан томошабинни ҳаяжонга сола билган тошкентлик телевидение публицистларининг муваффақияти, айниқса, таҳсинга лойиқдир. Кўпни кўрган халқаро жюри аъзолари ва бу ваколатли анжуманнинг барча иштирокчилари эҳтиромига сазовор бўлиш ҳазилакам иш эмас.

Ўзбекистон телеҳужжатчиларининг Юрмаладаги бу ютуғи биринчи муваффақият эмас. Бундан уч йил муқаддам шу шаҳарда бўлган «денгиз» фестивалида ана шу муаллифларнинг «Орол атрофида» деган фильми ўз мавзуининг долзарблиги ва жуда ёрқин акс эттирилгани учун дипломга мушарраф бўлган эди.

Ўша фильмда муаллифлар Оролбоевларнинг оддий балиқчи оиласи мисолида ниҳоятда ўткир экологик, хўжалик ва инсоний муаммоларни яққол кўрсатиб берган эдилар. Ўз ҳаёт-мамотини Орол билан боғлаган бу денгиз меҳнаткашлари (ҳатто, уларнинг фамилияси ҳам Оролбоев) эндиликда Сариқамишда балиқ тутишга мажбурлар. Чунки илгари улар овга чиқадиган денгиз «этагини тутқазмай» нари кўчиб кетди. Илгари денгиз мавж уриб турган ерларда энди шўр босган барханлар кўзга хунук кўриниб, ҳувиллаб ётибди, бу барханлар вайрона бўлган иморатларни, сўппайиб қолган балиқ овлаш кемаларини ўз домига тортмоқда. Бу кинокадрлар ашёвий далил, ҳужжат бўлиб, офат ва кулфат босиб келаётганидан бонг урар эди.

...Она табиат билан бу галги учрашув чоғида, эҳтимол, кўнглингиз озор топар. Аммо, ҳар қалай, бу фильмни, албатта, кўриш керак.

А. БАРАНОВ,
ЎзТАГ мухбири.

• *Ёзувчи ён дафтаридан*

ЭЗГУЛИК

Пайариқ районидаги «Коммунизм» колхозида бўлганимизда бу ердаги амбулатория беихтиёр эътиборимизни тортди. «Бу амбулатория Баҳром аканинг маблағига қурилган», деб ёзилган эди унинг пештоқига.

— Баҳром ака — оддий деҳқон, пахтакор, — деди шеригим район марказий дорихонасининг мудири Зиёдулла Нурматов.

Баҳром ака билан ўша куннинг ўзидаёқ учрашдик. Андак суҳбатдан кейин қаршимда ҳаётнинг паст-баландини обдон бошидан кечирган, камтарин, камсуқум инсон турганига ишонч ҳосил қилдим.

...— Одердан ўтганимиздан кейин фашистлар батамом кучдан қолганига ишонч ҳосил қилдим, — деди суҳбатдошим, — чунки немис солдатларининг аксариятини чоллар ва болалар ташкил этарди. Дарёдан ўтди-гу, шиддат билан илгарилаб кетдик. Аммо фалокат оёқ остида деганларидек, Берлинга кирар-кирмас елкамга бир нарса келиб тегди. Армон бўлиб қолди бари... Кўп госпиталларда ётдим. Ғалабадан кейин ҳам қирқ саккизинчи йилгача ўша ёқларда қолиб кетдим.

— Демак, шундан кейин пахтакорлик қилдингиз...

— Йўқ, ўқитувчилик қилдим. Армиядан қайтиб, Тошкент педагогика институтига ўқишга кирдим. Йигирма йилдан кўпроқ вақт тил ва адабиётдан дарс бердим. Кутилмаганда миямга қон урди. Бир томоним батамом ишламай қолди. Ўғилларим олиб бормаган доктор қолмади, десам бўлади. Бу ярамас хасталикка учраганлар кам тузалади дейишарди. Лекин мен тузалиб кетдим! «Тиб қонунлари»да ана шу касаллик ҳақида ёзиб, сабот билан бадантарбия қилган кишининг бу дарддан фориғ бўлиши мумкинлиги ёзилган экан. Етган жойимда карахт бармоқларимни иродамга бўйсунишга мажбур қила бошладим. Ҳаракат, ҳаракат, ҳаракат...

Мана шу дарахтларнинг жойи қақраб ётарди. Бригадирнинг розилигини олдим-у, сув чиқардим. Ниҳол қададим. Олма, ўрик, арча, каштан — хуллас, қўлга тушганини. Агрономнинг маслаҳати билан бир гектар ерга тут уруғи сепдим. Икки йилдан кейин қўшни колхозлардан ҳам тут кўчати излаб келадиган бўлишди. Сўнг кўчатхонани кенгайтирдим. Тутнинг ўзидан денг, колхоз ҳар йили эллик минг сўм даромад қиладиган бўлди. Шунинг ўттиз процентини менга иш ҳақи сифатида тўлашарди. Машина харид қилдим, ўғилларимни уйлантирдим...

— Ўғилларингиз...

— Тўрт ўғил, беш қизим бор.

— Тинчлик Азимов деган раисимиз бор. Шу одам сайлангандан кейин шийпонга келиб мен билан бақамти гаплашди. «Звено бошлиғи бўласиз, бироз пахта ҳам қўшиб берамиз», деб қолди. Етти гектар пахта, тўрт гектар тутзор, бир гектар сабзавот ажратишди.

Ўнтача одамимиз бор. Саҳармардонда далага чиқамиз. Ўша йили пахтанинг ҳар гектаридан 35 центнердан ҳосил олдик, колхозларга 350 минг тут кўчати сотдик. Одамларимиз ойида уч юз сўмдан олишди. Бора-бора пахта ҳосилдорлигини қирқ центнерга етказдик. Звенонинг умумий даромади юз минг сўмдан ошди.

— Бу алпозда алмашлаб экишни қандай ташкил қиласиз. Беда йўқ экан-ку?

— Уч-тўрт йилда албатта алмашади. Бу йил тут билан сабзавотдан бўшаган майдонларга келаси йил баҳорда чигит қадаймиз. Бултур пахтадан бўшаган ерларга тут уруғи.

— Амбулатория масаласида...

— Собиқ ўқитувчилигимни ўйлаб, аввал мактаб қурмоқчи бўлгандим. Аммо ўйлаб қарасам, шифохона зарурдай. Муддаоимни район раҳбарларига айтдим. Улар дарҳол қўллаб-қувватлашди. Биздан нима қолади? Шуда!

Биздан нима қолади? Гарчанд, Баҳром ака билан суҳбатлашганимга анча вақт бўлган бўлса-да, бу савол бот-бот ёдимга тушади, сарҳисоб сўрайди.

Бу дунёда бировдан яхши фарзанд, иккинчи бир кишидан боғ, яна бировдан эзгулик мерос қолади.

Баҳром ака Самадовданми? Ундан буларнинг бари қолади!

Келажак авлодлар унинг эзгулигидан бебаҳра қолмайдилар!

Н. РАҲМАТОВ.

НАСРИЙ МАСАЛЛАР

ЙИРТИЛГАН НИҚОБ

— Мен Шолиман, — деди Курмак. Аммо у минг мослашмасин юлиб ташлашди.

ЎЗ ҚАРИЧИ БИЛАН

— Жонворларга ҳайронман, — деди Сичқон. — Таптайёр омбор турганда буларга дашту тўқайда нима бор экан, а?

АҚЛ ЁШДАМАС — БОШДА

— Мендақа роса етилиб пишганлар бир четда қолиб кетиб, нуқул ҳали лабидан туки кетмаганларни азиз билишади-я!.. — деб нолирди полиздаги сарғайган Бодринг.

АСФАЛАСОФИЛИН

— Менга ҳеч нарса кор қилмайди, мустаҳкам қалқоним бор, — деб ўзича мағрур юрарди Тошбақа.

Нимаям бўлди-ю у ағдарилиб тушди. Оёғи осмондан бўлган Тошбақа ўзини ўнглаб ололмади.

БАДНАФСНИНГ ЖАЗОСИ

Чумоли нимаики кўрса инига таширди. Лекин тўйдим демасди.

— Нима, ҳадеб ерда ўрмалайвераманми? Сал юқорироққа кўтарилсам, эҳтимол, бундан кўпроқ нарса топарман!

У шундай деди-ю, қанот боғлаб учди ва ўша заҳоти Чумчуққа ем бўлди.

ЧАҚУВЧИЛАР

— Мен беозоргина Чуваккариман, — деб минғирлади Чувакари.

— Мен ўз йўлида тинчгина юрган Қовоғариман — деб тўнғиллади Қовоғари.

— Чақмаганларингда-ю, гапларингга ишонардик, — дейишди уларга.

Мухтор ХУДОЙҚУЛОВ

• *Адиб ўйлари*

ИФТИХОР ТУЙҒУСИ

Ҳаким НАЗИР,
Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси

Мунча ҳам чиройликсан, азиз Ватаним,
Бодомдай минг кўз билан севар баданим.
Сенсан аввал — охир сен сан севганим,
Жоним, юрак қоним, ҳатто шу таним,
Бир бутун ҳолида бари сеники.

Улуғ шоиримиз Ғафур Ғуломнинг ярим асрча муқаддам яратган бу ҳарорат тўла жўшқин сатрлари қайси биримизнинг қалбларимизни тўлқинлантирмайди, қайси биримизда Совет Ватани фарзанди, унинг бир зарраси бўлганимиздан ғурур уйғотмайди, дейсиз. Ахир инсон учун Ватан тушунчасидан кўра эзгуроқ, муқаддасроқ тушунча борми! Киндик қонимиз тўкилган уй ва атак-чечак қилиб чиққан ўз тор кўчамиздан бошлаб Ватан аталмиш улуғ заминнинг ҳамма нарсаси биз учун қадрли, табаррук. Зотан Ватаннинг муносиб фарзанди бўлишдан кўра афзалроқ мартаба, унвон йўқдир. Фарзандлик бурчи эса, Ватанга содиқ посбон бўлиб уни турли балою-офатлардан, шикаст-рехтлардан, бўхтонлардан эҳтиёт сақлаш, унга ҳар бир ишда мададкор ва таянч бўлиш, унинг бойлигига бойлик қўшиб, шон-шавкатини юксалтиришни тақозо этади. Ватанинг рози — элинг рози. Ҳақиқий фарзанд мудом эл-юрт олдида қарздорлик ҳисси билан яшайди.

Ленин даҳоси, коммунистлар партияси инқилобининг илк палласидан бошлаб совет ватанпарварлиги туйғусини бизнинг қон-қонимизга сингдириб келди. Улуғ диёримиз иқтисодда, фан-техника, маданиятда ва инсон маънавий дунёсини бойитишда баланд чўққиларни забт этиб оламни лол қолдирган экан, булар ҳаммаси ҳаётбахш элпарварликнинг катта ғалабаси, миллатлараро монолит бирликнинг асл тантанасидир. Бизнинг валломатлигимиз, тили бурролигимиз, дўст-ёрлар олдидаги юз ёруғлигимиз, тантилигимиз, ғанимлар қаршисидаги дадиллигимиз, борингки, умрзоқлигимиз — бари социалистик бино пойдеворининг мустаҳкамлигидандир.

Булар бизгагинамас, чет элдаги дўст-душманларимизга ҳам яққол аён. Албатта, ғалабалар осонликча қўлга кирмади.

Озодлик байроғини баланд кўтариб чиққан Турсуной, Нурхон, Майна Ҳасанова каби мард аёлларимиздан қанчаси руҳонийлар, ёвуз унсурлар қўлида қурбон бўлганларини тарих унутармиди. Хотин-қизларимиз ғовларни енга-енга эркаклар билан тенг ҳуқуққа эришиб, ҳаётнинг барча жабҳаларида олдинги марраларга чиқиб олган эканлар, бу партиямиз доно сиёсати, буюк инқилоб шарофатидандир.

Хотин-қизлар озодлиги учун кураш қаҳрамонлари ва уларнинг издошлари бўлган машҳур аёлларимизни ҳамиша чуқур ҳурмат-иззат билан тилга оламиз. Булар орасида СССР халқ артистлари Ҳалима Носирова, Сора Эшонтўраева, давлат арбоби Жаҳон Обидова, биринчи парашютчи ва паровоз машинисти Башорат Мирбобоева, биринчи тракторчи Мастура Азизова, Зебо Ғаниева, Баҳри Шомаҳмудова, Тожихон Шодиева, Назира Йўлдошева, Галина Анатольевна Пугаченкова, Раҳима Аминова, Музайяна Алавия, Антонина Павловна Хлебушкина ва бошқалар бор. Республикамизда 132 аёл Социалистик Меҳнат Қаҳрамони олий унвонига, 95 минг аёл орден ва медалларга, юз мингдан зиёд аёл «Қаҳрамон она» унвонига сазовор.

Бироқ бу аёллар билан боғлиқ муаммолар тўла ҳал этилган, деган маънони билдирмайди. Хотин-қизларнинг меҳнати, ўқиши ва яшашига қулай имкониятлар яратиш, жамиятдаги фаолиятларини янада кучайтириш, оналик ва болаликни муҳофаза этиш соҳаларида амалга оширилажак вазифалар кўп. Бу нарсалар қишлоқ аёлларига кўпроқ тааллуқли десак хато бўлмас. Қишин-ёзин эртадан-кечгача далада бўладиган бу аёлларнинг оғир ишини енгиллаштириш, турмуш-рўзғор шароитларини яхшилашда амалий ёрдам ва ғамхўрликка эҳтиёж катта.

Мамлакатимиз меҳнаткашлари шонли етмиш йилликни арзирли туҳфалар билан кутиб олишди. Биз эришилган ютуқларни кўз-кўз қилибгина қолмаймиз. Катта ва оғир йўлимизда учраган тўсиқликлар, маҳрумликлар ва хатоларни ҳам тарози палласига солиб кўрамиз. Партия ўзининг кейинги съезди ва Марказий Комитет Пленумларида ўтмишда юз берган салбий ҳолларнинг илдизларини очиб ташлади ва мамлакат ҳаётини қайта қуришнинг кенг йўл-йўриқларини чизиб берди. Қайта қуриш, ўзгариш, покланишнинг сарин еллари ҳаводаги ғуборларни тарқатиб, кўлмак сувларни чайқалтириб, хас-хашак тиқилиб қолган тўғонларни очиб, пўпанак босган шахсларни ғафлат уйқусидан уйғотиб юбормоқда. Республикамиз шанига доғ туширганлар ниҳоят софдил инсонларнинг қаҳр-ғазабига гирифтор бўлди.

Қайта қуриш, ошкоралик, демократия чуқурлашган сари салбий ҳодисаларга қарши жанг шиддатли тус олмоқда. Шу билан бирга бу йўлда баъзан адашишлар ҳам бўлиб турганидан кўз юмолмаймиз. Танқидни танқидбозликка, сафсатабозликка айлантириб, ошкоралик шиоридан ғаразли мақсадларда фойдаланаётган баъзи бир хусуматчи, иғвогар, имони суст кишилар ҳам учраяпти. Уларга қолса, гўё яқин ўтмишимизда ёрқин кунлар сира бўлмагандай, ҳамма ёқ қора доғга чаплангандай.

Ундайларга айтадиган гапимиз шуки, ошкораликдан, соғлом танқиддан кузатилган бош мақсад — ҳаётдаги иллатларни илдиз-пилдизи билан юлиб ташлаш, ишимиздаги ками-кўстларга барҳам бериб жадал суръатлар билан умумий кўтарилишга эришиш, кечаги жиддий хатолар, тойилишларнинг олдини олиш иғво, бўҳтонларга чек қўйишдир.

Бугунги қайта қуриш даври талаблари адабиёт зиммасига ҳар қачонгидан кўра вазминроқ, жиддийроқ вазифалар юкламоқда. Ҳозиржавоб адабиётимиз жамиятга зиён етказган иллатлар тагини очиб ташлаш, ҳақиқат, адолат, виждон поклиги учун курашга фаол бош қўшмоқда. Айниқса, бадиий публицистикада жонланиш юз бериб, долзарб ижтимоий муаммоларни кўтариб чиқишда сезиларли ишлар қилинди. Шу жумладан Оролни йўқолиб кетиш хавфидан қутқариб қолиш ҳақида бонг урувчи публицистик жанговар сўз тобора баландроқ янграмоқда. Бу овозга рус ва бошқа қардош ёзувчилар овози ҳамоҳанг бўла бошлагани қувонарлидир. Юртнинг ҳавоси, обиҳаёти, набототот дунёси, бутун табиий бойликларини кўз қорачиғидай асраш йўлидаги уринишимиз, қайғуришимиз давлат аҳамиятига молик ишдир.

Давр ижодий кучларни тўлалигича сафарбар этиб, шижоат ва жўшқинлик билан унумли меҳнат қилиб, қайта қуриш қаҳрамонларининг тўлақонли образларини яратиб беришга чақиряпти. Ёзувчилар союзи ва унинг партия ташкилоти эса асосий диққат-эътиборни долзарб ижодий муаммоларни ҳал этмоқ, ёзувчилар орасида гоҳо учраб турадиган тарафкашликка чек қўймоқ, барча авлод ёзувчиларининг бошларини қовуштириб, адабий жараённи кучайтиришга йўналтирмоғи лозим.

Ўз ижодини ёш авлодга бағишлаган бир ёзувчи сифатида болалар тарбиясига тўхталмай ўтолмайман. Партия ва ҳукуматимиз ҳамма яхши нарсаларни кенжатойларга бахшида қилади. Уларнинг бедард, беранж, жисмоний соғлом, илм ва ҳунарга берилган бўлиб етишишлари, маънавий-ахлоқий камолотлари йўлида ҳеч нарсани аямайди. Шунга қарамай, ҳали талай камчиликлар, муаммолар учрайди. Мактаблар ислоҳотини амалга ошириш суст боряпти. Мактабларда расмиятчилик, процентбозликка барҳам бериш, таълим сифатини кўтариш учун даставвал муаллимларнинг савияси, малакасини ошириш, программа ва дарсликлар сифатини яхшилаш, меҳнат тарбиясини кенг кўламда жорий этиш учун базалар яратишга зарурат катта. Айниқса, ўқувчи ёшларнинг бир қисми ўртасида ўқтин-ўқтин юз бериб турадиган ахлоққа зид ишлар жамоатчиликни ташвишлантирмоқда. Бу нарса ўсмирлар ўртасида назорат сусайиб кетгани, уларнинг бўш вақти нималарга сарф бўлаётгани билан мактаб, комсомол ва ота-оналар қизиқмаётгани оқибати. Айрим ёш ота-оналар болаларни ўз ҳолларига ташлаб қўядилар, хизматдан бўш вақтларини фарзандлар тарбиясига эмас, балки беҳуда юришлар, ўз маишатларига сарф этадилар.

Бизнинг гражданлик бурчимиз — фарзандларимизни ота-боболаримиз меҳнат ва жанговар анъаналарига садоқат билан қаровчи оташин ватанпарварлар, инқилоб зафарларининг ҳақиқий ворислари қилиб етиштиришдан иборатдир. Бунинг учун биз, катталар тарбияни даставвал ўзимиздан бошлашимиз зарур.

Яқинда етим-есир ва боқувчисиз қолган болаларга ғамхўрликни кучайтириш юзасидан эълон қилинган қарор ҳам айни муддаодир. Ота-она меҳридан бебаҳра қолган гўдаклар ёлғизликни сезмасин, умумхалқ шафқати, муруввати билан қуршалган бўлсин, улар ҳам бошқалардай бағри бутун, бахтиёр инсонлар бўлиб ўссинлар — бунга барчамиз ҳисса қўшишимиз керак. В. И. Ленин номидаги Совет болалар фонди ташкилотини тузишдан кузатилган хайрли мақсад ҳам шудир.

Биз жаҳонда энг инсонпарвар Ватан гражданлари бўлганимиз билан ҳар қанча фахрлансак арзийди. Бизни ушбу бахтга муяссар этган музаффар Октябрь руҳи ҳаммамизнинг ишимизда, онгимиз, қалбимизда яшаяпти. Унинг мунаввар зиёси бошимиз узра абадий балқиб, социалистик тараққиётнинг янги палласини машъалдай ёритиб турибди.

• *«Кутубхоначи мактуби» муҳокамада*

ХИЗМАТ САВИЯСИНИ ЯХШИЛАЙЛИК

Газетамизнинг шу йил 2 сентябрь сонида кутубхоначи М. Фозилованинг «Камчиликлар тугатилиши керак» сарлавҳали мақоласи эълон қилинган эди. Мазкур мақола юзасидан редакция кўплаб хатлар олди. Қуйида ана шуларнинг айримлари билан танишасиз.

Эътибор керак

Партия XXVII съездида ахборот, пропаганда, бадиий ижодиёт, ҳаваскорлик, клуб, театрлар, кутубхоналар ва музейлар иши — доимо ривожланиб борадиган кўп қиррали ишда турғунликка мутлақо йўл қўйиб бўлмаслиги алоҳида таъкидланди. Бу биз, кутубхоначиларга, айниқса тааллуқлидир. Ахир зиё масканларида қайта қуриш қачон бошланади? Буни ҳар ким ўзидан, ўз иш жойида бошлаши керак, деб ўйлайман. Ошкоралик, танқид ва ўзаро талабчанлик туфайлигина буни амалга ошириш мумкин.

Марказлашган система туфайли кутубхоналар иши ривожланди. Оммавий кутубхоналар сони ортди. Китобхонларга хизмат турлари кенгайди. Лекин қатор муаммолар ҳам бор. Халқимизнинг эҳтиёжи янада ошган бир пайтда кутубхона хизмати талаблардан орқада қолмоқда.

Ҳамкасбим М. Фозилованинг ёзишича, планлар мос эмас, қиладиган ишлар эса кўп. Бу жуда тўғри ва ҳаққоний фикр. Менимча, кутубхонада план бўлиши ва ҳар бир иш план асосида олиб борилмоғи лозим. Кутубхоначи бир ўзи ўқувчиларга китоб танлаб бериши, уч ёки тўртта кўчма кутубхона ташкил қилиб, ҳафтада бир марта унга бориши, пенсионер ва уй бекаларига хизмат кўрсатиши... яна қатор ишларни бажариши даркор. Шу ишлар учун олий маълумотли кутубхоначи юз сўм маош олади, холос. Шу сабабли кўпгина олий маълумотли кутубхоначилар ўз касблари бўйича ишламаяптилар. Бу ҳақда ўйлаб кўрилса, фойдадан ҳоли бўлмасди.

Москвада «Библиотекарь» журнали чиқади. Лекин республика кутубхоначилари шундай журнални ўз миллий тилидаги нашрига муҳтож. Бизнинг мутасадди раҳбарларимиз матбуот, телевидение орқали чиқишлар қилишса, мақсадга мувофиқ бўларди. Яна бир гап. Узоқ йиллар шу соҳада ишлаб, ўзини кўрсатган кутубхоначиларни муносиб тақдирлаш керак, деб ҳисоблайман. Ахир улар ҳам идеология соҳасининг жонкуярлари-ку!

Мен «Камчиликлар тугатилиши керак» мақоласида кўтарилган масалаларга қўшиламан. Давримиз талаби юксак, биз хизмат қилаётган халқ ўта билимли, зиёли. Шунинг учун қоғозбозликка чек қўйиб, ўз устимизда ишлашимиз, партиямиз кўрсатмаларини кенг оммага етказишимиз лозим.

Б. ЖЎРАЕВА,
Китоб районы.

●

Маънавий нурхона бўлса

Мақола берилиб хайрли ишга қўл урилибди. Одатда кишининг нутқига қараб, унинг маълумоти, маънавияти, билими, сиёсий онгига баҳо берилади. Лекин айрим раҳбар кадрлар борки, улар маънавий бойлик — китоб ўқишни ўзларига зарурат деб билмайдилар. Ачинарлиси шуки, ундайлар кошона уй қуришга, машина олишга минглаб сўм пул сарфлайдилар-у, лекин китоб олишга келганда ҳамёнларидан пул чиқаргилари келмайди.

Ўттиз йилдан буён педагогман. Шундан ўн бир йил мактаб кутубхонасида мудирлик қилганман. Шунинг учун ҳам маънавий хазина — кутубхоналарга алоҳида эътибор бериш лозим, деб ҳисоблайман. Боиси айниқса қишлоқ кутубхоналарида мудирлар шу соҳанинг мутахассиси бўлмагани сабабли тез-тез алмаштириб турилади. Бу эса ўз-ўзидан кутубхона ишларига салбий таъсир кўрсатади. Кези келганда айтиш керакки, ҳақиқатан ҳам мақолада таъкидланганидек, мудирлар маоши оз.

Н. ҲАЙДАРОВ,
Фарғона область, Ёзёвон районидаги 6-мактабнинг кутубхона мудири.

●

Китоб—офтоб

Ҳамма жойда, ҳар ишда қайта қуриш бораётган бир пайтда нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишида қайта қуриш сезилмаяпти. Масалан, Косон шаҳрида китобхонларнинг талабига яраша сиёсий, иқтисодий, адабий китоблар камдан-кам сотилади. Ўзим китоб савдоси билан шуғулланаман. Магазинимиз ҳар ойда 7000-8000 сўмлик китобларни Қашқадарё область матлубот жамиятига қарашли «Облкоопкниготорг»дан олади. Лекин планимизга яраша ўз фондимизни тўла ололмаймиз. Бундан ташқари китоблар тақсимланаётганда ҳар бир районнинг ўзига хос хусусиятлари ҳисобга олинмайди.

Республика нашриётлари баъзан аҳоли талаби, колхоз ва совхозларнинг эҳтиёжларини ҳисобга олмай турли плакатларни нормадан зиёд нашр қиладилар. Натижада китоб, плакатлар узоқ вақт сотилмай, дўконларда чанг босиб ётади. Колхоз, совхоз, қишлоқ Советлари, мактаблар ва бошқа ташкилотларнинг кутубхоналаридаги китоблар доимий назоратда бўлмаганлиги туфайли фойдаланишга яроқсиз китоблар кўпайиб кетган. Уларни вақти-вақти билан янги нашрларга алмаштириб туриш керак.

Китобни офтобга қиёс қилишади. Шундай экан, партия, совет ташкилотлари, хўжалик раҳбарлари кутубхона ишларини яхшилашга яқиндан амалий ёрдам кўрсатсалар кўнгилдагидек иш бўларди.

С. АБДУЛЛАЕВ,
Косон шаҳридаги китоб дўкони мудири.

●

Муаммолар бизда ҳам бор

Биз Шофиркон район марказлашган кутубхоналар системаси бўйича тошкентлик кутубхоначи М. Фозилованинг мақоласини муҳокама қилдик. Дарҳақиқат билдирилган эътироз ва таклифлар тўғри, биз уларга қўшиламиз.

План масаласига келсак, кутубхоначиларга умуман планнинг кераги йўқ, деб ўйлаймиз. Чунки уни бажармоқчи бўлсак, қўшиб ёзишларга йўл қўйган бўламиз. Бизнинг кўп кунларимиз қишлоқ хўжалик ишлари билан ўтади, шунинг учун барибир планни тўлдира олмаймиз.

Марказлашган системада 48 та филиал ва болалар кутубхонаси мавжуд. Лекин марказий кутубхонанинг биноси умуман ҳозирги кун талабига жавоб бермайди. Районда кўпгина кафе, маиший хизмат уйлари. «Бар»лар қатори замонавий, хушбичим кутубхона-нурхоналар қурилса, деймиз. Эски, ташландиқ бинолардан халос бўлсак, кенг, ёруғ ва кўркам биноларни ноёб китобларга тўлдирсак. Маданият ходимларига эътибор оширилса кўнгилдагидек бўларди.

Қайта қуриш даврида маданият ходимлари ишини ҳам қайта кўриб чиқиб, уларнинг яшаш ва дам олиш шароитларини яхшилаш пайти етиб келди. Нима учун бошқа соҳа ходимлари сингари маданият ходимлари куни ҳанузгача жорий этилмаган.

С. ҚОДИРОВА, М. МАЛИКОВА, Г. РАҲМАТОВА, М. АБДУЛЛАЕВА, Р. МУҲАММАДИЕВА, И. РЎЗИЕВ ва бошқалар.

• *Изланишлар ва топилмалар*

УСТА АҲМАДНИНГ ХАЗИНАСИ

Сурхондарё области. Кўҳна Будрач шаҳрини қазиш жараёнида ўттизтача ҳовонча, келисоп, қозон, кўза, жимжимадор косалар, қўнғироқчалар, жимит пардозлаш ишлари, шамдонлар ва унга тагликлар, хилма-хил ёпиштирмалар, тўқалар ва бошқа буюмлар, жами икки юзга яқин нарса чиқди. Айрим буюмларда ёзувлар сақланиб қолганки, улар бу нарсаларни уста Аҳмад ишлаганлигидан далолат беради.

Ҳамза номидаги Халқлар дўстлиги орденли санъатшунослик институтининг Ўзбекистон санъатшунослик экспедицияси Ўрта Осиёнинг қадимий ва ўрта аср тарихи ҳамда маданиятини ўрганиш ишига катта ҳисса қўшмоқда. Ушбу экспедиция ходимлари ўттиз йил мобайнида кўплаб янгиликларни очдиларки, улар мамлакатимизда ва чет элларда маълум ва машҳур бўлиб кетди. Ҳозирги пайтда Сурхондарё ва Самарқанд областларида тадқиқот ишларини олиб бориб, турли даврларга оид меъморий ёдгорликларни ўрганмоқдалар.

Шундай доимий объектлардан бири — Денов районидаги Охунбобоев номли колхоз территориясида жойлашган қадимий Будрач шаҳристонидир. Қачонлардир беш квадрат километрдан кўпроқ майдонни эгаллаган бу шаҳристонни биринчи марта 1960 йилда таниқли олим, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги Г. А. Пугаченкова текшириб чиқди. Уни ёзма манбаларда тилга олиб ўтилган ўрта аср Чағаниён шаҳарчаси харобаларига тенглаштириш мумкин. У Сурхондарёнинг ўрта ва юқори оқимларида жойлашган шу номдаги давлатнинг ривожланган йирик шаҳри бўлган. Етмишинчи йиллар охирига келиб бу ерда тарих фанлари кандидати Э. Ртвеладзе раҳбарлигида қазиш ишлари бошланди. Натижада қадимий ва ривожланган ўрта асрнинг шу регионы тарихини, санъатини, экономикасини ўрганиш борасида қизиқарли материаллар тўпланди.

Олимлар учун 1987 йил дала мавсуми, айниқса, омадли бўлди. Археолог Д. Я. Илёсов ва архитектор Д. Д. Русанов шаҳарчанинг шимоли-шарқий қисмида ўн биринчи асрга оид бронза буюмлари яширилган йирик хазинага дуч келдилар. Улар муайян белгиларга қараб, шу ерда мисгар устахонаси борлигини тахмин қилган эдилар.

Қадимий Будрач шаҳристонидаги хазина ноёбдир. Унда бутунлай ёки қисман сақланиб қолинган буюмлар сони ва хилма-хиллиги билан кишини лол қолдиради. Мазкур буюмларнинг ҳаммаси ахлат ўрасига яширилган. Аввал ўра тагига пишиқ ғишт ташланган. Бундан мақсад бронзани ўра тагидаги ахлатдан ажратиб туриш кўзда тутилган бўлса керак. Хазинанинг эгаси, эҳтимол мисгар устанинг ўзи унга тузатиш учун олиб келинган буюмларни ҳам, тайёрларини ҳам қандайдир вазият туфайли бекитишга мажбур бўлган. Шуни тахмин қилиш мумкинки, ҳарбий ҳаракатлар, шаҳар ичида рўй берган ғалаёнлар ёки бошқа ҳодисалар туфайли бўлса керак, уста ўз хазинасини олиб кетгани бошқа қайтиб келмаган. Унинг фарзандлари ҳам, шогирдлари ҳам бу бронза буюмларидан фойдалана олмаганлар. Хазина яширилган жой тўққиз аср мобайнида сирлигича қолган.

Топилманинг катта аҳамияти унинг миқдори ва қадимийлиги билан ўлчанмайди. У мазкур регион тарихи ва маданиятининг баъзи муаммоларини ҳал этиш имконини берадики, ана шуниси муҳимдир. Гап шундаки, тадқиқотчилар сўнгги пайтларгача Ўрта Осиё территориясида бронзадан санъат буюмлари ишлаб чиқарилган биронта ҳам шаҳарнинг номини дадиллик билан айта олмасдилар. Мана энди Будрач шаҳристонидан топилган хазина Ўрта аср Чағаниёнида ана шундай марказлардан бири бўлганлигини тахмин қилиш имконини беради.

Хазинадаги буюмлар жуда қадим давлат ҳақида кўп нарсаларни ҳикоят қилиши, бизнинг Ўрта Осиё тарихидаги ўша давр санъати ва ишлаб чиқариши тўғрисидаги тасаввурларимизни кенгайтириши, қўшни мамлакатлар маданиятларининг бир-бирига ўзаро таъсирига оид масалаларни юзага чиқариши мумкин. У ўзининг илмий ва бадиий аҳамияти жиҳатдан жаҳон маданияти хазинасидан муносиб ўрин олади.

Бу қизиқарли хазина мамлакатимиз сон-саноқсиз топилмаларга эга эканлигидан, уларнинг кўпи ҳали ер қаърида бўлиб, ўз кашшофларини кутаётганлигидан далолат беради.

Суратларда: 1. Санъатшунослик институтининг илмий ходимлари Д. Д. Русанов ва Д. Я. Илёсов иш устида. 2. Қўнғироқча, шамдоннинг бир қисми ва дастали ҳавонча.

В. Лешченко фотолари. (ЎзТАГ).

ОҒУФУРУШЛАР

• *Ичкиликбозлик— иллат*

Спиртли ичимликлар савдоси чекланганлиги баъзи текинхўр нусхаларга қўл келяпти. Улар магазин олдида навбат кутаётган «оқ оғу» ишқибозларини кўриб, ич-ичларидан севинишади. Фурсатдан фойдаланиб, чайқовчилик билан шуғулланаётган арақфурушлар кишилар ҳамёни ҳисобига бойлик орттирмоқдалар.

Қинғир ишнинг қийиғи чиқмай қолмайди. Спиртли ичимликларни қиммат баҳода пуллаётган олиб сотарлар ўз башараларини ҳар қанча яширсалар ҳам, барибир эл олдида бадном бўлишяпти, қилмишларига яраша жазо олишяпти.

Гурлан районидаги «Янгиобод» совхози ишчиси Саъдулла Юсупов ҳалол меҳнатдан келган бойликка қаноат қилмай, нафси ҳакалак отди. 29 шиша арақни чайқов баҳосида пуллаётганида қўлга тушди. Халқ суди ҳукми билан у уч йил муддатга озодликдан маҳрум қилинди.

Урганч районидаги Ленин номли колхозда турувчи Сора Болтаева ёш бир жойга борган бўлса ҳам, баднафслик иллатига мубтало бўлди, текин пул илинжида олиб сотарлик йўлига ўтди. 40 шиша спиртли ичимликнинг ҳар бир донасини 9 сўм 50 тийиндан харид қилиб, 20 шишасини ўқитувчи Рўзим Жуманиёзовга 16 сўмдан сотди. Р. Жуманиёзов ўз навбатида ўша 20 шиша арақни Баҳодир Юсуповга ошириб, ундан 400 сўм санаб олди. Ҳар шиша арақ 20 сўмга тушди. Кўрдингизми, олғир чайқовчининг иштаҳасини!

Умумий овқатланиш ва савдо ходимлари орасида ҳам арақфуруш чайқовчилар учраб туради. Урганч шаҳридаги «Олимпия» ресторани буфетчиси Баҳром Қутлимуродов ва унинг ҳамтовоғи Султон Мирзаев 39 шиша арақ ва шунча коньякни яшириб қўйганлиги ва ортиқча баҳода пуллаб келганлиги аниқланди. Шаҳар стадиони қошидаги бу ресторанда спиртли ичимликлар сотиш тақиқланишига қарамай, юқоридаги хунук воқеа юз берганлиги кишини ажаблантиради.

«Облобувьрембит»га қарашли корхона мастери Карим Қутлимуродов ишхонада вино билан чайқовчилик қилишгача бориб етди. У 70 шишадан ортиқ «Чашма» виносини иш жойида яшириб қўйганлиги учун жамоатчилик олдида мулзам бўлди ва тегишли жазо олди.

Ичкиликфурушлар ўзларини ҳар хил йўллар билан оқлашга, сувдан қуруқ чиқишга қанча уринишмасин, уларга шафқат қилиш мумкин эмас. Бундай нопок ишга қўл уриш шунчаки пулпарастлик, одамларга панд беришгина эмас, балки ичкиликбозлар тегирмонига сув қуйиш, оғу бозорини қизитиш билан ҳар хил жиноятларга йўл очишдир. Инсоф ва виждон кўтармайдиган бу тариқа жиноий ҳаракатларга қатъиян чек қўйилиши, спиртли ичимликлар микробини тарқатувчи нусхаларнинг пайи қирқилиши лозим. Ичкиликбозликка ва алкоголизмга қарши аёвсиз ўт очиш фақат маъмурий органлар ходимларининггина эмас, балки бутун жамоатчиликнинг бурчидир.

Р. РАҲИМОВ.
Хоразм область ички ишлар бошқармаси БХСС бўлими бошлиғи.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

ЭНГ ЯХШИ СПОРТЧИЛАР ҚАТОРИДА

СССР Миллий олимпия комитети ва «Олимпийская панорама» журнали олтинчи марта «15 иттифоқдош республиканинг 15 энг яхши спортчиси» конкурсининг натижаларини эълон қилди.

Сузиш бўйича Европа қитъасининг чемпиони, халқаро мусобақалар совриндори Сергей Заболотнов Ўзбекистон ССРнинг энг яхши спортчиси деб баҳоланди.

СОВРИН «ШАХТЁР»ДА

«Команда билан биргаликда» катта футболнинг совринларидан бири ана шундай деб номланади. Бу мукофот ўн йил аввал таъсис этилган эди.

Беллашувларнинг судья-инспекторлари, шарҳловчиларнинг таҳлили натижасига кўра энг яхши коллектив аниқланди. 1987 йилнинг соврини Донецкнинг «Шахтёр» командасига тегди. Донецк футболчилари энг интизомли команда бўлиб, чиройли ўйин кўрсатишди. Айни чоғда ўз қадрдон стадиони бағрига энг кўп сонли ишқибозларни жалб эта олди.

НАВБАТДАГИ БЕЛЛАШУВЛАРДА

Олмаота ва Запорожье шаҳарларида аёллар командалари ўртасида СССР биринчилиги мусобақалари давом этяпти. Тошкентнинг «Автомобилист» волейболчи қизлари Қозоғистон пойтахтидаги группада куч синашмоқда. Улар навбатдаги турда Одессанинг «Медин» командасига 1:3 ҳисобида ютқаздилар.

Москва ва Харьков шаҳарларида эса эркаклар командалари ўзаро беллашишмоқда. Ватанимиз пойтахтидаги учрашувларда Тошкент динамочилари қатнашишяпти. Улар куни кеча Свердловскнинг «Уралэнергомаш» клубини 3:1 ҳисобида мағлубиятга учратиб, муҳим икки очкони қўлга киритишди.

ЭНГ КУЧЛИ ШТАНГАЧИЛАР

Оғир атлетика халқаро федерацияси ва «Мировая тяжелая атлетика» журналининг Будапештдаги секретариати тарих саҳифасига кўчаётган йилимизнинг энг яхши штангачиларини аниқлади. Болгариялик М. Петров биринчи ўринни олди. Совет спортчилари А. Курлович ва Ю. Захаревичга иккинчи ва учинчи ўрин насиб этди.

Редактор Л. ҚАЮМОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

САМАРҚАНД КООПЕРАТИВ ИНСТИТУТИ
пулли олти ойлик сиртқи тайёрлов курсларига
ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Курсларда машғулотлар олий ўқув юртига кириш вақтида кириш имтиҳонлари топшириладиган фанлар: МАТЕМАТИКА, ФИЗИКА, ХИМИЯ, ОНА ТИЛИ ВА АДАБИЁТИДАН ОЛИБ БОРИЛАДИ.
КУРСЛАРДА МАШҒУЛОТЛАР 1988 ЙИЛ 1 ЯНВАРДАН БОШЛАНАДИ.

Унга ўрта, махсус ўрта ёки ўрта техника маълумотига эга бўлган кишилар қабул қилинади.

Бутун ўқиш даври учун 15 сўм ҳақ тўланади.

Курсларда ўқишни хоҳлаган кишилар институтга: аттестат ёки дипломнинг нусхаси, ариза, фотосурат (3х4 см), Самарқанд шаҳар давлат банки бошқармасининг 46067 ҳисоб-китоб счетига пул ўтказганлик ҳақидаги квитанцияни жўнатишлари лозим.

Мурожаат учун адрес: 703000, Самарқанд шаҳри, Коммунистическая кўчаси, 41-уй, институтнинг ўқув бўлими. Телефон 3-37-74.

●

КОРХОНАЛАР ВА ТАШКИЛОТЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

МАРҒИЛОН ЁҒОЧНИ ҚАЙТА ИШЛАШ ЗАВОДИ
чекланмаган миқдорда буюртмачининг материаллари ҳисобига контейнер типидаги биноларни тайёрлаб бериш имкониятига эга.

2 кишилик ётоқхона — ҳажми 3мх6м, баҳоси — 3520 сўм; 3 ишчи ўрнига мўлжалланган идора — ҳажми 3х6, баҳоси 2500 сўм.

Справкалар юзасидан қуйидаги адресга мурожаат қилинсин: 713712, Марғилон шаҳри, Н. Холматова кўчаси, 65-уй. Телефонлар: 3-35-02.

●

«ПРОМСТРОЙИНДУСТРИЯ» БИРЛАШМАСИ
1988 йилда
буюртмачининг материаллари ҳисобига бирлашма билан келишилган миқдор ва номенклатурада йиғма темир-бетон, йиғма бетон, қуруқ қоришма, металл-конструкция ва ёғочни қайта ишлаш буюмлари тайёрлаб бериш юзасидан
БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Адрес: 700100, Тошкент шаҳри, ИТР кўчаси, 7-уй.

●

Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги
ТОШКЕНТ ТЕМИР-БЕТОН БУЮМЛАРИ ЗАВОДИ
1988 ЙИЛ УЧУН
барча ташкилотлар, кооперативлар, колхоз ва совхозлар билан буюртмачи материалидан саноат ва мелиорация аҳамиятидаги темир-бетон буюмлар тайёрлаб бериш юзасидан
ШАРТНОМА ТУЗАДИ

КОРХОНА 1987 ЙИЛ ОХИРИГАЧА
темир-бетон буюмларининг нормадан ортиқча қолдиқларини буюртмачидан материал олмаган ҳолда
ЭРКИН РАВИШДА РЕАЛИЗАЦИЯ ҚИЛАДИ

Адрес: Тошкент области, Нариманов шаҳри, Лихачев кўчаси, 18-уй. Телефон 90-45-53.

●

ЎЗБЕКИСТОН ССР ДАВЛАТ «БАҲОР» ХАЛҚ РАҚС АНСАМБЛИ
1987 йил 27 декабрдан 1988 йил 10 январгача соат 10, 12, 14, 16.00 да БОЛАЛАР ЯНГИ ЙИЛ ТОМОШАЛАРИНИ ўтказади
ПРОГРАММАДА М. Шокировнинг «НАСРИДДИННИНГ ЯНГИ ЙИЛ САРГУЗАШТЛАРИ» спектакли.

Болалар Янги йил арчаси атрофида эртак қаҳрамонлари — Қорбобо, Қорқиз ҳамда иллюзионист билан учрашадилар.

Адрес: 700024, Тошкент шаҳри, Намойишлар ҳиёбони, 5-уй. Телефонлар: 39-46-08, 39-46-09, 39-46-10.

Бутуниттифоқ машина-трактор парки ремонти ва ундан фойдаланиш илмий-тадқиқот технологияси институтининг
ЎРТА ОСИЁ ФИЛИАЛИ (СредазГОСНИТИ)
суғориш техникаси ва машина деталлари ремонтини ташкил этиш ва уларнинг технологияси лабораториясининг **катта илмий ходими вакант вазифасига**
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурс муддати — 1988 йил 1 январгача.

Мурожаат учун адрес: 702832, Тошкент области, Калинин райони, 1-Ўрта Овул алоқа бўлими.

●

ТОШКЕНТ ИРРИГАЦИЯ ВА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИНИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШ ИНЖЕНЕРЛАРИ ИНСТИТУТИ
кафедралар бўйича профессор-ўқитувчилар составидаги
ВАКАНТ ВАЗИФАЛАРИГА
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

доцент: қурилиш механикаси;
катта ўқитувчилар: ҳисоблаш техникаси ва амалий математика, олий математика (2);
ўқитувчи: чет эллик ўқувчилар учун тайёрлов факультетида рус тили;
ассистентлар: қишлоқ хўжалик мелиорацияси (2), илмий коммунизм, аэрофотогеодезия.

ТИИИМСХ ЎҚУВ ХЎЖАЛИГИ ТАЙЁРЛОВ БЎЛИМИДА ИШЛАШ УЧУН:

рус тили ўқитувчиси (4); физикадан катта ўқитувчи.
Конкурс муддати — 1988 йил 1 январгача.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Қори-Ниёзов кўчаси, 39-уй, кадрлар бўлими.

●

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг
МИКРОБИОЛОГИЯ ИНСТИТУТИ
«БОТАНИКА» ихтисоси бўйича ўсимлик хом ашёси микробиоконверсияси лабораториясининг илмий ходими (фан кандидати, ботаник)
ВАКАНТ ВАЗИФАСИГА
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурс муддати — 31 декабргача.

Ариза ва ҳужжатлар конкурс ҳақидаги Низомга кўра қуйидаги адресга жўнатилсин: 700128, Тошкент шаҳри, ГСП, Ўзбекистон ССР 50 йиллиги проспекти, 7-«а» уй.

●

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси «КИБЕРНЕТИКА» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг ҳисоблаш маркази бўлган
КИБЕРНЕТИКА ИНСТИТУТИ
лабораториялар бўйича
ВАКАНТ ВАЗИФАЛАРГА
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

мудир: амалий вазифаларни алгоритмизациялаш (фан доктори ёки кандидати);
етакчи илмий ходимлар: программалаштиришни алгоритмизациялаш (2—фан доктори ёки кандидати).
Конкурс муддати — 31 декабргача.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга жўнатилсин: 700125, Тошкент шаҳри, Ф. Хўжаев кўчаси, 34-уй, Илмий секретарга.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг философия ва ҳуқуқ институти коллективи етакчи илмий ходим А. Д. Шариповга рафиқаси

Раъно Муҳаммаджоновна СОБИРОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

• *Тингланг, томоша қилинг*

27 ДЕКАБРЬ, ЯКШАНБА

Телевидение

МТ-I. 9.00 — 90 минут. 9.30— Ритмик гимнастика. 10.15 — Спортлото. 10.30 — Будильник. 11.00 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан! 12.00 — Тонгги почта. 12.30 — Саёҳатчилар клуби. 13.30 — Музикали киоск. 14.00 — Қишлоқ янгиликлари. 15.00 — Здоровье. 15.45 — «Резонанс». Олий даражадаги Совет — Америка учрашуви якунларига доир. 17.05 — Ҳужжатли фильм. 17.15 — «Муз набира». Бадиий фильм. 18.30 — Халқаро панорама. 19.15 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15— «Серафим Полубес ва ернинг бошқа аҳолиси». Бадиий фильм. 23.45 — Камалак. 00.15 — Янгиликлар.

МТ-II. 9.00 — Зарядкага сафланинг! 9.15 — «Олтин билан баробар». Бадиий фильм. 10.35 — Жаҳон музика маданияти хазинасидан. 11.35 — Камалак. 12.10 — Ҳайвонот оламида. 13.10 — Мультконцерт. 13.45 — Олам кинокамера кўзгусида. 14.40 — Чанги спорти. 16.40 — Конкурслар. Концертлар. 17.55 — Телефильм. 18.15 — Украина телевидениесининг программаси. 19.15 — «Камолот ёши». Бадиий фильм. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Телефильм. 21.15 — Агар соғлом бўлай десанг. 21.30— Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Москва саҳнаси усталари. 23.05 — Янгиликлар.

УзТВ-I. 6.55 — Ритмик гимнастика. 7.20 — Телефильм. 7.30 — Ахборот. 7.50 — Ҳужжатли фильмлар. 8.50 — Биргаликда куйлаймиз. 9.10 — Телефильм. 9.30 — Янги йил мозаикаси. 10.05 — Светофор. 11.05 — Спорт программаси. 11.50 — Техника ижодиёти мактаби. 12.30 — Театр ва томошабин. 13.30 — Тунги информацион —дам олиш программаси. 14.50 — Бахши шоирлар ва халқ созандаларининг телевизион конкурси. 15.50 — Самарқандга йўл. Бутуниттифоқ рок-фестивали ҳақида. 16.40 — Реклама. 18.05 — Ёш табиатшунослар. 18.35 — Мультфильм. 19.00— Ота-оналар университети. 19.30 Ахборот. 19.45 — Қўриқ. 20.10 — Ҳужжатли фильм. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Дам олиш концерти. 21.30 — Время. 22.05 — «Умид».

УзТВ-II. Фрунзе. 15.40 — Мультфильмлар. 15.55 — Новинди. 17.15 — «Оқибати ўлим билан тугайди». 17.50 — Камер куйлари шинавандаларига. 18.30 — Халқаро панорама. 19.15 — Дўстлик — бизнинг бойлигимиз. 20.15 — Ўтиб бораётган спорт йилининг лаҳзалари. 20.50 — Ву сен, Киргизистон. 21.05 — Фильм-концерт. 21.30 — Время. 22.15— «Судланувчи». Бадиий фильм.

Радио

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Янги музикали ёзувлар. 9.15 — Табассум. 10.15 — С добрим утром! 11.30 — Концерт. 12.10 — Ўзбекистон транспорти. 13.00 — Чорвадор. 13.30 — А. Барикин куйлайди. 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.40 — Радиопостановка. 17.35 — Куйлардан қўшиқларга. 18.15 — Ҳозирги босқичда ғоявий кураш. 18.30 — Ўзбекистон композиторларининг қўшиқлари. 19.20 — Ёшлик. 20.55 — Концерт. 21.15 — Табассум. 22.30 — Сиз ёқтирган қўшиқлар.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
(«Советский Узбекистан»)
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
Издается на узбекском языке

Редакция адреси: 700083, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.